

Inleiding tot de historische geografie en cartografie

**Industrieel erfgoed:
De Tiense Suikerraffinaderij en zijn directe
omgeving**

Begeleiders
Prof. dr. D.Vanneste en Prof.dr. J.Roegiers

Paper
ingediend door

DIETER MAHO

Leuven academiejaar 2008-2009

Inleiding

De keuze voor de Tiense Suikerraffinaderij en haar directe omgeving was een bewuste keuze. Ik woon immers in de gemeente Linter, die grenst aan de stad Tienen waar ik zes jaar naar school ben gegaan. Omdat ik me dus enigszins wat verbonden voel met deze stad koos ik om iets te schrijven over het symbool van Tienen, namelijk de Tiense Suikerraffinaderij. In deze paper zal niet enkel de Tiense Suikerraffinaderij met haar gebouwen centraal staan. Ik zal trachten te schetsen wat het belang van deze fabriek was en nog steeds is voor haar directe omgeving. Voor deze paper werd er gebruik gemaakt van literatuur over de Tiense Suikerraffinaderij en over de stad Tienen. Naast deze literatuur worden ook citaten verwerkt in de tekst van het empirisch deel als resultaat van het terreinwerk. Daarnaast wordt dit werkstuk ondersteund door verschillende historische kaarten en foto's. De cursus van historische geografie vormt de leidraad voor deze paper. De casus van de stad Gent (en zijn industriële buurt) diende als voorbeeld voor het te bestuderen onderwerp.¹ Het werkje bestaat uit twee delen, namelijk een deel over de historische geografie en een andere deel gewijd aan de historische cartografie van het onderzochte gebied.

Het deel historische geografie bestaat uit drie onderdelen: een theoretisch deel, een empirisch deel en een besluit. In het theoretisch deel wordt het onderzochte gebied aan de hand van een luchtfoto en een stratenplan voorgesteld. In dit hoofdstuk wordt stilgestaan bij de industrialisering en hoe deze zich doorzette in Tienen. Tijdens de industrialisatie van België ontstond immers de Tiense Suikerraffinaderij. De ontstaansgeschiedenis van deze fabriek en zijn evolutie zal dan ook aan bod komen. In het empirisch deel speelt het terreinwerk een belangrijke rol. Eerst volgt een korte voorstelling van het terreinwerk. In dit deel tracht men te onderzoeken of de Tiense Suikerraffinaderij en zijn omringende buurt als industrieel erfgoed kan worden omschreven. Identificeert de buurt zich met het industrieel erfgoed? Is er met andere woorden een “proud of place”? Of is er sprake van een vervreemding? Welke positie neemt de raffinaderij in ten opzichte van de buurt? Is er sprake van een behoud van het industriële erfgoed? En is er sprake van toerisme in Tienen? Met andere woorden: speelt de stad in op het toeristische aspect van het industriële erfgoed? Op deze vragen trachten we een antwoord te geven. Tot slot volgt er een besluit met enkele conclusies over het onderzochte gebied. In een bijlage vindt men ook de vijf uitgetypte interviews.

Het deel historische cartografie bestaat erin het historische patroon te bestuderen van de Tiense Suikerraffinaderij en haar directe omgeving . Dit zal gebeuren door een vergelijking te

¹ D. VANNESTE, *Historische cartografie en cartografie: partim historische geografie*, cursus, Katholieke Universiteit Leuven, departement sociale en economische geografie, 2008, 1-53.

maken tussen twee historische kaarten. De kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, getekend door graaf Joseph de Ferraris, wordt vergeleken met een topografische kaart uit de 20^e eeuw. Het is de bedoeling dat men zo een goed beeld krijgt over het historische patroon van het onderzochte gebied. Welke cartografische elementen (objecten) zijn er terug te vinden op deze kaarten? Wat is er dominant? Wat is er bijzonder? Wat vertellen deze kaarten over het landschap in zijn geheel? Was het industrieel erfgoed al aanwezig op de kaart van Ferraris? Zo niet, wat was er dan wel? Zo ja, hoe zag het er toen uit en hoe is het ondertussen geëvolueerd? Op deze vragen trachten we een antwoord te geven. Op het einde volgt er een kort besluit over dit cartografisch deel.

Inhoudstabel	
Inleiding	1
Inhoudstabel	3
Deel I: Historische geografie	4
Theoretisch deel	4
Afbakening van het bestudeerde gebied	4
Korte geschiedenis van de industrialisering en suikerindustrie in België	6
Industrialisering in Tienen en de Tiense Suikerraffinaderij	7
Empirisch deel	12
Concretisering terreinwerk	12
De Tiense Suikerraffinaderij: een verhaal van identificatie of vervreemding?	12
Behoud van industrieel erfgoed en suikertoerisme	18
Besluit	24
Deel II: Historische cartografie	26
Besluit	27
Bibliografie historische geografie en cartografie	28
Bijlagen	31
De transcripties van de interviews	31
Transcriptie interview 1: Lieve Vanzurpele	33
Transcriptie interview 2: Tom Morren	39
Transcriptie interview 3: Johan Wuyts	44
Transcriptie interview 4: Dirk Ruytings	48
Transcriptie interview 5: Ajamian Hratch	54
Kaarten	59
Uittreksel Ferrariskaart	
Uittreksel Topografische kaart	

Deel I: Historische geografie

Theoretisch deel

Afbakening van het bestudeerde gebied

Luchtfoto van het bestudeerde gebied met centraal de suikerfabriek en daar rond de fabriekswijken

Bron: Google Earth

Stratenplan van het gebied rond de Tiense Suikerraffinaderij

Bron: Google Maps

Het bestudeerde gebied bestaat uit de Tiense Suikerraffinaderij en drie wijken, namelijk ① de Potterijwijk, ② de Getewijk en ③ Grimde. Al deze gebieden zijn zichtbaar op de bovenstaande kaarten en zijn gelegen in de directe omgeving rond ④ de fabriek. De Potterijwijk bevindt zich ten westen van de Tiense Suikerraffinaderij. Ze bestaat de Bostsestraat, de Potterijstraat, het Groot Begijnhof, de Torsinweg, de Groenstraat en de Moespikstraat. De Getewijk bevindt zich in noordwestelijke richting van de Tiense Suikerraffinaderij. Deze wijk bevindt zich ten noorden van de Moespikvest en de Vinckenboschvest. Ze bestaat uit de Driemolenstraat, de Huidevettersstraat, de Reizigersstraat, de Bostestraat en de Beauduinstraat. Deze twee wijken worden van elkaar gescheiden door de N29. Het gehucht Grimde ligt ten oosten van de Tiense Suikerraffinaderij en bestaat uit de Aandorenstraat, de Pastorijstraat, de Keistraat, de Torenstraat, de Farbriekstraat, de Kerkstraat, de Tricotstraat, de Verbindingsstraat, de

Jublileumlaan, de Piepelboomstraat, het Grimdeveld, het Mispad, de Kleinmolenstraat, de Kluizenaarsweg, de Onze-Lieve-Vrouw ten Steenstraat, de Sint-Truidensesteenweg, de Sint-Maurusweg, de Wulmersumse Steenweg, de Leeuwerikweg, de Bietenweg, de Graanweg, het Lorkenveld en de Weggevoerdenstraat.²

Korte geschiedenis van de industrialisering en suikerindustrie in België

De industriële revolutie zorgde in vele Belgische steden voor indrukwekkende veranderingen die vaak tot vandaag hun sporen nalaten. Heel geleidelijk nam de industrie de rol van de landbouw als belangrijkste werkgever over.³ Veel plattelandsbewoners, die door stijgende pachtprizen en dalende lonen het steeds moeilijker kregen om rond te komen, trokken naar de stad waar er vraag was naar industriearbeiders. Het aantal inwoners en huizen van de steden groeiden daardoor sneller dan ooit. Vlaams-Brabant was op industrieel vlak een laatbloeier. Tienen was echter een van de uitzonderingen in de provincie. De politieke gebeurtenissen op het einde van de 18^e eeuw en aan het begin van de 19^e eeuw speelden hierin een belangrijke rol. De teelt van suikerbieten begon voor het eerst in de Franse Tijd (1794-1815). Men zocht toen naar een alternatief voor de rietsuiker die door de Continentale Blokkade van Napoleon in 1806 niet meer kon worden ingevoerd. Suikerbieten bleken de oplossing te zijn. Na de val van Napoleon in Waterloo en de oprichting van het Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830) kende de rietsuikerindustrie een korte wederopbloei door de handel met de Nederlandse kolonie Nederlands Indië. Na de Belgische onafhankelijkheid kreeg de bietsuikerindustrie een tweede kans om in onze gewesten vaste voet aan grond te krijgen. De regeringen van ons land opteerden aanvankelijk voor een gelijke ontwikkeling van zowel de rietsuikerindustrie als de bietsuikerindustrie. De bietsuikerindustrie nam echter de overhand en zo ging de suikerbiet een belangrijke rol spelen in de Belgische industrie.⁴ De gronden in en rond Tienen, die tot dan toe vooral graan produceerden, werden steeds meer en meer gebruikt voor de suikerbietenteelt. De vruchtbare leemgrond leek immers geschikt te zijn voor de productie van suikerbieten.⁵ Een ander gevolg van de industrialisatie was dat men volop begon met de aanleg van spoorwegen. De spoorweg Brussel-Luik was voor de industriële ontwikkeling van

² <http://nl.wikipedia.org/wiki/Tienen#Wijkbenamingen>.

³ P. MEUWISSEN, *Stedebouwkundig ontwerp in Tienen*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement architectuur, stedebouw en ruimtelijke ordening, 1995.

⁴ D. CHAFFART-BOCHINGER en V. UYTTEBROECK ea, *De Tiense suikerraffinaderij 1838-1988*, Tienen, 1988, 16-17 en A.G. VANERMEN, *Monographie van de Tiense Suikerraffinaderij*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement economische en toegepaste economische wetenschappen, 1951, 8-9.

⁵ P. BOUX, *De ruimtelijke differentiatie van de tertiaire sektor en de handelsstructuur van Tienen*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement wetenschappen, 1972, 38-41.

Tienen zelfs van levensbelang. De suikerfabriek kwam bijna gelijktijdig met deze spoorweg tot stand. De streek bracht de arbeiders aan, de trein de nodige grondstoffen.⁶ Tienen groeide uit tot een centrum van de suikerindustrie dat voor de hele streek erg belangrijk werd. Op het platteland werden de suikerbieten geteeld die vervolgens in de stad tot suiker werden verwerkt.⁷

Industrialisering in Tienen en de Tiense Suikerraffinaderij

Voor de komst van de suikerindustrie was er in Tienen een bloeiende levensmiddelenindustrie, met een overwicht van de ambachtelijke sector. Tijdens de snelle industriële opgang die Tienen kende in de 2^e helft van de 19^e eeuw ging dit overwicht niet verloren. De molens, de distilleerderijen en brouwerijen hadden hun voorname positie uit de 18^e eeuw in de 19^e eeuw weten te behouden.⁸ Toch mogen de industriële prestaties van de stad Tienen niet worden onderschat. Voor 1860 werden in Tienen minstens drie verschillende suikerfabrieken opgericht. De geschiedenis van de Tiense Suikerraffinaderij begon in 1836 wanneer drie bouwvergunningen voor suikerfabrieken bij het stadsbestuur van Tienen werden aangevraagd. Een van deze aanvragen ging uit van Joseph Vandenberg de Binckom. Door tal van omstandigheden verkocht hij in 1855 zijn fabriek aan Henri Vinckenbosch. Deze fabriek zou de bakermat vormen van de huidige Tiense Suikerraffinaderij.

Toegang tot de Groefstraat. Deze straat mondde uit in de Keperstraat (de huidige Fabrieksstraat). We zien op de achtergrond de fabriek van Joseph Vandenberg de Binckom, die in 1855 werd overgenomen door Henri Vinckenbosch.

Bron:

<http://www.tienen.be/showpage.aspx?id=23>

18 en LECOCK, L., De Hanemannen van Grimde: Monografie van een Tiense wijk, 1985, 142.

⁶ F. DEBEEF, *Tienen: bijdragen tot de stadsgeografie*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement wetenschappen, 1955, 15-18 en P.T.C. KEMPENEERS, *Tienen in vroeger tijden*, Leuven, 1984, 15-17.

⁷ W. RONSIJN, *De kadastrakaarten van Popp: een sleutel tot uw lokale geschiedenis: historische geografie van Aarschot, Asse, Halle en Tienen aan de hand van de kadastrakaarten van Popp* (Accenten uit de geschiedenis van Vlaams-Brabant), Leuven, 2007, 77 en *Tiense Suiker Inleiding tot de Sweet Moments*, Brussel, 2006, 3-5 en R. ROCK., *Tienen* (Onze Steden), Brussel, 1942, 79-82 en P. DEWALHENS, *Oost-Brabant. 4: Heemkundig handboek voor Tienen en omliggende gemeenten*, Leuven, 1987, 9-10 en P. DEWALHENS, *Tirlemont: histoire résumée de la ville, de ses particularités et de ses monuments*, Tienen, 1956, 38.

⁸ D. CHAFFART-BOCHINGER en V. UYTTEBROECK ea, *De Tiense suikerraffinaderij 1838-1988*, Tienen, 1988, 24-25.

Een tweede aanvraag kwam van Pierre-Antoin Vanden Bossche en zijn kompaan Jean-Joseph Janssens. Het derde verzoek was van Pierre-Louis Vinckenbosch.⁹ Naast deze suikerfabrieken waren ook de industriële werkhuizen van Gilain belangrijk voor Tienen. Hoewel de industrie nog niet allesbepalend was geworden, waren de enkele al bestaande fabrieken grote bedrijven vergeleken met de ambachtelijke nijverheden. De industrialisatie had ook een grote impact op de ruimtelijke ontwikkeling van de stad Tienen. De oude wallen hadden vaak een belangrijke invloed op de groei van een stad. Waar die bleven bestaan, hielden ze vaak de verdere uitbreiding van de stad tegen. Meestal werden octrooirechten aan de poorten van de stadsmuren geheven, waardoor ze niet enkel een fysieke maar een financiële barrière waren. Tienen werd in de loop van de geschiedenis viermaal van omwalling voorzien. Daarvan bleef in de 19e eeuw niet veel meer over. De invloed van de omwalling op de 19e eeuwse ruimtelijke groei van Tienen kon daardoor niet groot geweest zijn. Behalve de stedelijke kern was er geen andere woonkern in Tienen, met uitzondering van de wijk Grimde. De stadsuitbreiding vond plaats in de zuidoostelijke en westelijke richting van de stad.¹⁰ Tienen ontwikkelde zich vooral richting station en Hoegaarden. Maar waar stonden de fabrieken? En waar bevonden zich de arbeidersbuurten? De arbeiderswoningen werden vaak in de onmiddellijke nabijheid van fabrieken gebouwd. Gezien de lange werkdagen, was het voor de arbeiders beter als ze dicht bij hun werkplaats woonden. Van de drie suikerfabrieken was er slechts één in de binnenstad gevestigd. Dit was de fabriek van Pierre-Antoin Vanden Bossche en zijn kompaan Jean-Joseph Janssens die een suikerfabriek hadden opgericht aan de Kabbeekstraat (= huidige Gilainstraat). De fabriek van Vanden Bossche frères et Janssens bleef het langst als onafhankelijk bedrijf los van de Tiense Suikerraffinaderij opereren en werd slechts in 1905 opgeslorpt. De overige twee bevonden zich net buiten de stadskern. De fabriek, die door Joseph Vandenberg de Binckom werd opgericht en die later werd overgenomen door Henri Vinckenbosch, lag tussen de nu verdwenen Groefstraat en het oude Begijnhof, langs de Borggracht. De andere fabriek was deze van Pierre-Louis Vinckenbosch. Hij had in het oude klooster van Barberendal in de Molenstraat een distillerie van aardappelen, suikerstroopafval en granen opgericht. Het voormalige klooster was eigendom van de familie Blijkaerts-Verlat. Deze twee laatst genoemde fabrieken bevonden zich in Grimde. Ze bevonden zich in nauwelijks bewoonde zones. Het is op het eerste gezicht vreemd te moeten vaststellen dat de industriële ontwikkeling en de ruimtelijke ontwikkeling van

⁹ Henri Vinckenbosch en Pierre-Louis Vinckenbosch zijn twee neven van elkaar.

¹⁰ N. MERKEN, *Interne stadsdifferentiatie: Bilzen, Landen, Maasmechelen, Sint-Truiden, Tienen, Tongeren, Turnhout*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement wetenschappen, 1976, 25.

Tienen haast aan tegengestelde zijden van de stad plaatsvonden. Het is ook vreemd dat de fabrieken niet in de onmiddellijke omgeving van het station gevestigd waren. Hiervoor bestaat een eenvoudige verklaring. De aanleg van een spoorweg gebeurde altijd langs de rand van de stadskern om zo de octrooirechten te omzeilen. Tienen volgde die regel. De fabrieken van de stad waren allemaal gevestigd op gronden van voormalige kloosters, die tijdens de verkoop van nationale goederen, na de Franse Revolutie, in handen kwamen van de latere fabrikanten. Dit was bepalend voor de plaatsing van de fabrieken. Samen met de fabrieken kwamen de mensen van het platteland naar de steden. De steden groeiden sneller dan ooit en de toestroom van inwijkelingen veroorzaakte een grote nood aan woningen. In het centrum van de stad bevonden zich de duurste huizen van de stad. Het stadscentrum was immers een gebied van 'hoge waarde' op verschillende terreinen. Hier wonen bracht veel prestige met zich mee. De gewone arbeiders konden zich hier simpelweg geen woning kopen of huren. Daarom gingen zij zich vestigen in de zogenaamde arbeiderswijken die zich rond de fabrieken bevonden. Op de vooravond van de industriële revolutie werden de eerste arbeiderswoningen buiten de stadsvesten gebouwd. Deze worden opgetrokken aan het station en in de buitenwijk Grimde.¹¹ Deze arbeiderswoningen waren vaak in een erbarmelijke toestand. De concentratie van vele armen op een beperkte oppervlakte met onvoldoende sanitaire en andere voorzieningen zorgde voor ontoereikende hygiëne. De verklaring voor de ellende in de steden is niet dat de vraag naar woningen het aanbod overtrof. Er werd wel degelijk gebouwd in de 19^e eeuw en in vele steden stond er zelfs een substantieel deel van de woningen leeg.¹² Dit kwam omdat de vele bouwactiviteiten niet afgestemd waren op de fabrieksarbeiders maar op een meer gegoed publiek. Woningen bouwen was duur en dus richtte men zich voornamelijk op een publiek dat de investering kon laten renderen. Dit wil echter niet zeggen dat er geen arbeiderswoningen werden gebouwd. Er werden wel degelijk huurwoningen gebouwd voor de arbeiders in de buurt van de fabrieken. De kwaliteit van deze woningen was echter zeer slecht. Er werd zoveel mogelijk bespaard op de bouwkosten met als resultaat te dunne muren, slechte dakbedekking,... Gebrekkig onderhoud door de onvermogene huurders van deze woningen maakte de toestand nog erger. Om een perceel zo veel mogelijk te laten opbrengen, werden er zoveel mogelijk huisjes opgetrokken waardoor de bebouwingsdichtheid in de

¹¹ P. MEUWISSEN, *Stedebouwkundig ontwerp in Tienen*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement architectuur, stedebouw en ruimtelijke ordening, 1995.

¹² F. DEBEEF, *Tienen: bijdragen tot de stadsgeografie*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement wetenschappen, 1955, 56.

arbeidersbuurten steeg.¹³ Een volgende stap in de evolutie van de Tiense Suikerraffinaderij naar één grote suikerraffinaderij werd gezet in 1862 met de oprichting van de firma “Société en nom collectif Vincenbosch en Cie”. De fabriek van Henri Vinckenbosch smolt in dat jaar samen met de met de suikerfabriek die gelegen was in het oude klooster van Barberendal in de Molenstraat. Het jaar 1862 was een cruciaal jaar voor de Tiense Suikerraffinaderij. Hier begon de versnelde ontwikkeling van het bedrijf. Tegen het einde van de 19^e eeuw was de fabriek een onderneming van middelgroot formaat geworden. Pas na de associatie met de familie Wittouck in 1894¹⁴ en de vorming van een nieuwe naamloze vennootschap “Raffinerie Tirlemontoise S.A.”, kon men spreken van een echte industriële doorbraak.¹⁵ Hierbij kwam hoofdzakelijk de nadruk te liggen op de raffinaderijafdeling. Bij de eeuwwisseling nam de raffinaderij een steeds grotere uitbreiding. Ze vergrootte haar invloed zowel in België als in het buitenland. Deze uitbreiding was ook te merken in en rond de Tiense Suikerraffinaderij. De twintigste eeuw is vooral gekend als de eeuw van schaalvergroting voor de Tiense Suikerraffinaderij.¹⁶

De ingang van de Tiense Suikerraffinaderij in 1915.

Bron: CHAFFART-BOCHINGER, D. en UYTTEBROECK, V. ea, De Tiense suikerraffinaderij 1838-1988, Tienen, 1988, 52.

De Tiense Suikerraffinaderij speelde nu een overwegende rol in de Belgische suikersector. Eind 1989 werd tussen de Tiense Suikerraffinaderij Holding en de Duitse groep Südzucker AG een overeenkomst afgesloten, waarbij de eerstgenoemde al haar aandelen in de suikeractiviteiten van de Tiense Suikerraffinaderij verkocht aan de laatstgenoemde. De Tiense Suikerraffinaderij kwam zo in Duitse handen terecht. De groep Südzucker AG verwierf zo de

¹³ W. RONSIJN, *De kadasterkaarten van Popp: een sleutel tot uw lokale geschiedenis: historische geografie van Aarschot, Asse, Halle en Tienen aan de hand van de kadasterkaarten van Popp* (Accenten uit de geschiedenis van Vlaams-Brabant), Leuven, 2007, 78-93.

¹⁴ In 1894 verenigden Paul en Franz Wittouck, de eigenaars van de suikerfabriek te Wanze, zich met de “Tiense Suikerraffinaderij” van “Vincenbosch en Cie”.

¹⁵ A. VANMEERBEEK, *Tienen: een toeristische wandeling in historisch perspectief*, Brussel, 1969, 48-49.

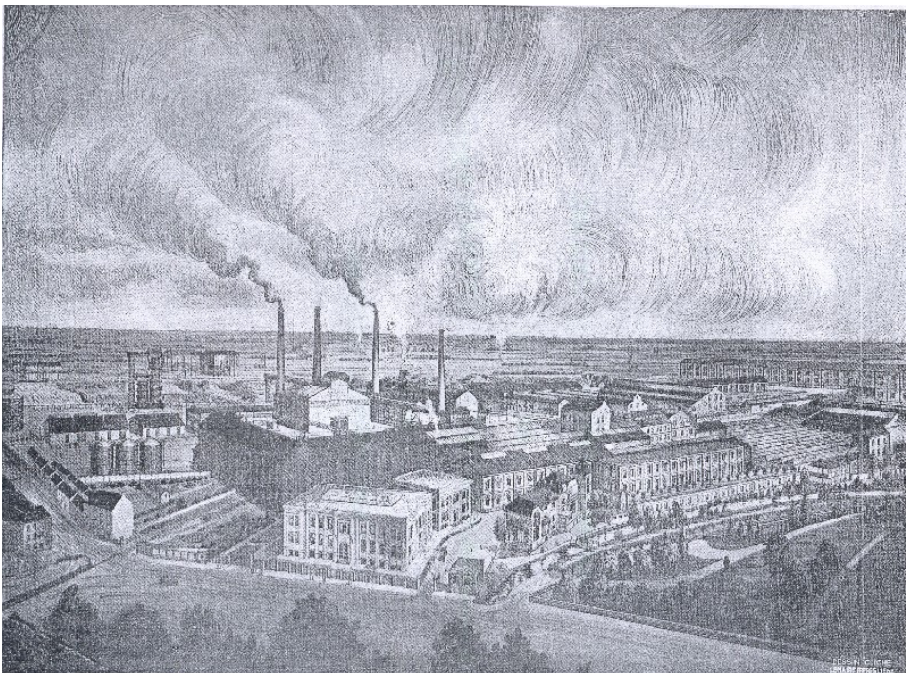
¹⁶ In 1928 werden de suikerfabrieken van Wanze, Braives en Les Waleffes in de Groep Tiense Suikerraffinaderij opgenomen. Een jaar later kwam daar nog de fabriek van Genappe bij. Tussen 1957 en 1980 werden er nog vijf fabrieken in de Groep Tiense Suikerraffinaderij opgenomen: Rosoux, Landen, Hoegaarden, Orp-le-Grand en Liers.

positie van belangrijkste suikergroep van de EU. Ze heeft tot op de dag van vandaag de leiderspositie op de Europese markt.¹⁷

Hier ziet men een luchtfoto van de Tiense Suikerraffinaderij van begin jaren 1990. De koeltoren, links beneden op de foto, is inmiddels verdwenen.

Bron: CHAFFART-BOCHINGER, D. en UYTTEBROECK, V. ea, De Tiense suikerraffinaderij 1838-1988, Tienen, 1988, 87.

Hier ziet men een iconografische afbeelding van de Tiense Suikerraffinaderij van hoe de fabriek eruit zag vlak voor de Tweede Wereldoorlog.

Bron: VANERMEN, A.G., Monografie van de Tiense Suikerraffinaderij, 1951.

¹⁷ D. CHAFFART-BOCHINGER en V. UYTTEBROECK ea, *De Tiense suikerraffinaderij 1838-1988*, Tienen, 1988, 17-87 en *Tiense Suiker Inleiding tot de Sweet Moments*, Brussel, 2006, 26-31 en L. LECOCK, *De Hanemannen van Grimde: Monografie van een Tiense wijk*, 1985, 142-145 en <http://www.tienen.be/showpage.aspx?id=2318>.

Empirisch deel

Concretisering terreinwerk

Het terreinwerk hield in dat ik vijf interviews heb afgenomen, gespreid over verschillende personen die iets te maken hebben met de Tiense Suikerraffinaderij of met haar directe omgeving. Hierbij werd er rekening gehouden met de achtergronden van de verschillende personen. Zowel mensen van het beleid, werknemers van de Tiense Suikerraffinaderij, als de omwonenden werden geïnterviewd om zo een “totaal” beeld te krijgen. De eerste geïnterviewde was een 29 jarige vrouw die in Grimde woont en als bediende werkt in de Tiense Suikerraffinaderij. De tweede respondent was een 21-jarige student die in de Potterijwijk woont. De derde geïnterviewde was een 47-jarige arts die in Grimde woont. De vierde respondent was de directeur van de Tiense Suikerraffinaderij. Deze persoon woont in Tienen, maar niet in het bestudeerde gebied. Hij woont in Sint-Margriet Houtem, een deelgemeente van Tienen.¹⁸ De laatste respondent was een persoon van allochtone afkomst. Hij woont al 21 jaar in België, waarvan tien jaar in het centrum van Tienen. Hij werkt als arbeider in de Tiense Suikerraffinaderij. De technische en biografische fiches van de interviews zijn te vinden in de bijlage samen met de volledige transcripties van de interviews.

De Tiense Suikerraffinaderij: een verhaal van identificatie of vervreemding?

Sinds de Napoleontische periode beschikte Tienen over een suikerraffinaderij die was uitgegroeid tot de belangrijkste van België en later tot een bedrijf van internationaal formaat. Deze raffinaderij en afgeleide bedrijven vormden tot de Tweede Wereldoorlog de basis van de stedelijke economie. Na de oorlog vestigden nieuwe industrieën zich in Tienen zodat de Tiense Suikerraffinaderij zijn status van belangrijkste bedrijf zag afnemen.¹⁹ Tijdens het ontstaan van deze fabriek werden er ook arbeiderswoningen opgetrokken, die in de nabijheid van de raffinaderij lagen. Dit fenomeen zal zich blijven doorzetten tot in de helft van de 20e eeuw.²⁰ De 19e eeuwse cités vormden immers vaak een inherent geheel met de fabriek. Ze werden gebouwd door de patroons, deels vanuit paternalisme en vanuit een gevoel van verantwoordelijkheid voor het welzijn van de arbeiders. Maar dit werd ook gedaan vanuit

¹⁸ Tienen omvat 8 deelgemeentes: Oorbeek, Goetsenhoven, Hakendover, Sint-Margriete-Houtem, Vissenaken, Kuntich, Oplinter en Bost; <http://www.tienen.be/showpage.aspx?id=87> en P.T.C. KEMPENEERS, *Tienen in vroeger tijden*, Leuven, 1984, 13.

¹⁹ N. MERKEN, *Interne stadsdifferentiatie: Bilzen, Landen, Maasmechelen, Sint-Truiden, Tienen, Tongeren, Turnhout*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement wetenschappen, 1976, 25.

²⁰ P. MEUWISSEN, *Stedebouwkundig ontwerp in Tienen*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement architectuur, stedebouw en ruimtelijke ordening, 1995.

eigenbelang. Het verschaffen van woongelegenheden vormde een instrument van sociale controle en bovendien had men lessen getrokken uit de cholera-epidemies. Op plaatsen waar de fabriek en cités nog bewaard zijn, kan men dus spreken over industrieel erfgoed.²¹ We mogen de Tiense Suikerraffinaderij en haar omringende buurt dus ook beschouwen als industrieel erfgoed. De Tiense Suikerraffinaderij bouwde immers heel wat arbeiderswoningen in de buurt van haar vestiging. In deze typische arbeiderswijken woonden er bijgevolg veel werknemers van de Tiense Suikerraffinaderij. Dit was en is nog altijd duidelijk merkbaar aan

het ruimtelijke beeld van het gehucht Grimde.²²

Op de linkse foto ziet men een zicht op de Pastorijsstraat uit ongeveer 1950, rechts de huidige toestand in 2008.

Bronnen: Linkse foto: KEMPENEERS, P.T.C., Tienen in verbeelding: Tienen, Vissenaken, Kuntich, Sint-Margriet-Houtem, Oplinter, Hakendover, Goetsenhoven, Bost, Overlaar, Oorbeek, Tielt, 1986, 165; Rechtse foto: eigen foto.

Het ruimtelijke beeld is gedurende de afgelopen decennia niet veel gewijzigd, maar de sociale structuur veranderde wel. Tot voor de Tweede Wereldoorlog werkten de meeste inwoners van de omringende buurt in de Tiense Suikerraffinaderij. Uit de verdeling van de werkbevolking naar sectoren bleek dat de secundaire sector de belangrijkste was.²³ In de jaren die volgden na de oorlog kende men een wijziging in het woon-werk patroon. De inwoners van de omringende wijken wonen in een typische arbeidersbuurt, maar ze werken niet meer in de omringende fabriek. In de volgende fragmenten werd deze vaststelling bevestigd. Het eerste fragment komt van de vrouw die in Grimde woont. Ze werkt al acht jaar als bediende in de Tiense Suikerraffinaderij. Het tweede fragment is afkomstig van de huisdokter, die al 21 jaar

²¹ D. VANNESTE, *Historische cartografie en cartografie: partim historische geografie*, cursus, Katholieke Universiteit Leuven, departement sociale en economische geografie, 2008, 8.

²² N. MERKEN, *Interne stadsdifferentiatie: Bilzen, Landen, Maasmechelen, Sint-Truiden, Tienen, Tongeren, Turnhout*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement wetenschappen, 1976, 70-72.

²³ De secundaire sector blijkt het belangrijkste met 59,3%, een hoog cijfer gerealiseerd door de Suikerraffinaderij; 12% werkt in de primaire en 39,5% in de tertiaire sector. Bron: *Stadsgezichten Tienen: afbakening van te beschermen stadskernen*, Antwerpen: Mens en ruimte, 1978, 3.

in Grimde woont en er zijn praktijk uitoefent. Het derde fragment komt van de directeur van de raffinaderij. Het laatste fragment was afkomstig van de allochtone arbeider.

“Vroeger toen de Tiense suikerraffinaderij is opgestart, was dat inderdaad [nadruk] zo dat half Tienen of als het niet heel Tienen was hier werkte. Dat is niet meer het geval. Steeds meer mensen komen van verder en verder.” (uitreksel uit interview 2 december 2008)

“In globo gezien is het in die 20 jaar ook van een oudere buurt nu toch wel geëvolueerd naar een veel jongere buurt; want vroeger hadden we heel veel mensen die in Grimde woonden, die hun huis kochten via de suikerfabriek. Dat waren vroeger werknemers van de suikerfabriek, maar gezien de suikerfabriek zeer sterk afgeslankt is, zeker wat het aantal werknemers betreft, zijn die mensen die daar afhankelijk van waren eigenlijk allemaal stilletjes aan aan het verdwijnen of aan het overlijden; ook omdat de uitvloeit vanuit Leuven, waar het dan toch veel duurder is om huizen en grond te kopen, dat dat ook naar hier is uitgeweken en dat je hier dus toch nog voor een relatief betamelijke [nadruk] prijs een woning kunt aankopen waarin een jong gezin eigenlijk toch zijn mee zijn plan mee kan trekken. Dus op dat gebied is Grimde de laatste jaren [nadruk] duidelijk verjongd.” (uitreksel uit interview 3 december 2008)

“Wij waren... zijn nu nog altijd, maar minder als vroeger natuurlijk, een paternalistisch bedrijf. Dus er werd voor de werknemers gezorgd. Er werd hier dus automatisch vanuit het bedrijf voor hun gezorgd. Dat is de laatste 10, 15, 20 jaar eigenlijk omgeslagen omdat nog weinig mensen uit de buurt hier werken. En waar we vroeger een 30, 40 jaar geleden hier 3000 man werkten, werken er hier nu nog een 300 op de site hier. Dus dat is iets totaal anders gewoon; Grimde was echt een typische arbeiderswijk. Heel veel huizen werden door de raffinaderij zelf gebouwd en er zijn er nog een aantal die van ons zijn. Als er nu een huis leeg komt wordt het verkocht, wat maakt dat dus onze eigen werknemers nog zelden in een huis van ons wonen. Maar de typische arbeiderswijk rond de fabriek is eigenlijk weg; de link tussen Grimde en het suikerfabriek is echt wel voor een groot stuk weg waar dat die vroeger heel intens was.” (uitreksel uit interview 5 december 2008)

“Vroeger jaren was het een familiebedrijf. Als gij hier wou werken, moest uw pa hier werken, uw grootvader moest hier werken; vroeger werkte bijna iedereen in de suikerfabriek, maar nu is er de nieuwe generatie.” (uitreksel uit interview 5 december 2008)

Vroeger was wel een vorm van identificatie van de buurt met de Tiense Suikerraffinaderij. Door de evolutie van de buurt van een industriële buurt naar een sociale woonbuurt kan men vaststellen dat de sociale structuur is gewijzigd. Het is niet omdat de sociale klasse van de 19^e eeuwse industriële wijken stabiel blijft dat de huidige bewoners zich gaan identificeren met de 19^e eeuwse industriële gebouwen.²⁴ De buurten rond de raffinaderij tellen heel wat inwijkelingen²⁵ die amper of geen band hebben met de fabriek. Vandaag heerst er geen

²⁴ D. VANNESTE, *Historische cartografie en cartografie: Partim historische geografie*, cursus, Katholieke Universiteit Leuven, departement sociale en economische geografie, 2008, 48.

²⁵ Inwijkelingen: hieronder verstaan we mensen die niet geboren en getogen zijn in de buurt. Deze personen zijn afkomstig van gemeenten buiten Tienen of zelfs van buiten België.

verregaande betrokkenheid en identificatie van de migranten met het industriële erfgoed. De mobiliteit van de mensen en migratie creëerden een “gebroken band” met het industriële erfgoed.²⁶ Deze conclusie werd bevestigd in de interviews. In het interview met een 21 jarige student, die in de Potterie woont, bleek dat hij geen binding had met het industrieel erfgoed.

“Ik associeer mij niet echt meteen met het suiker. Als ik zeg dat in van Tienen kom dan associeer ik me eerder met het dialect.” (uitreksel uit interview 3 december 2008)

Doordat er geen identificatie is met het industriële erfgoed verliest het gebouw in kwestie zijn symboolwaarde. Door de komst van migranten kan men spreken van vervreemding.²⁷ In de omringende buurt van de Tiense Suikerraffinaderij kan men (nog) niet spreken van een volledige vervreemding. De vervreemding zal zich de komende jaren wel sterker blijven doorzetten door de steeds toenemende komst van inwijkelingen en door het wegvallen van de oudere bewoners, die wel nog een band hebben met het industriële erfgoed. In de interviews werd dit fenomeen duidelijk. De eerste correspondentie woont in de Pastorijstraat in Grimde, het tweede fragment kwam van de 21 jarige student, het laatste fragment was afkomstig van de dokter die al 21 woont in Grimde.

“Grimde is ook de voorstad van Tienen, dat is de stad zelf niet. Ik kom van het platteland. Ik weet hoe het daar was. Daar denk ik niet dat ik naar terug wil gaan, maar de Pastorijstraat op zich...Het is een rustige straat [nadruk] maar niet extreem aangenaam [nadruk]. Het is geen hechte buurt; maar ik zie het toch eerder als een achtergestelde buurt.” (uitreksel uit interview 2 december 2008)

“Bij ons in de straat hebt ge de oudere mensen, maar die zijn stilaan aan het wegvallen door sterften. Ge hebt dan zo aan de ene kant de buitenlanders wonen. Aan de andere kant hebt ge zo het gevoel dat dat niet de meest sociale elite is die erin woont.” (uitreksel uit interview 3 december 2008)

“Ik zal niet zeggen dat het buurtleven of het sociale leven hier heel [nadruk] sterk is... dat is allemaal in globo afgenomen. Er is een beetje sociaal leven in Grimde, alhoewel ik dat eigenlijk in de loop van die 20 jaar toch wel heb zien verminderen; in globo gezien is het in die 20 jaar ook van een oudere buurt nu toch wel geëvolueerd naar een veel jongere buurt...ook omdat er een uitvloeit is van jonge koppels vanuit Leuven. In Leuven is het toch veel duurder om huizen en grond te kopen dan hier. Dus op dat gebied is Grimde de laatste jaren [nadruk] duidelijk verjongd.” (uitreksel uit interview 3 december 2008)

²⁶ D. VANNESTE, *Historische cartografie en cartografie: Partim historische geografie*, cursus, Katholieke Universiteit Leuven, departement Sociale en Economische Geografie, 2008, 48.

²⁷ *Ibidem*, 10.

Uit de bovenstaande citaten kunnen we concluderen dat de voeling met de Tiense Suikerraffinaderij en zijn erfgoed vermindert. Maar de fabriek is zich bewust van deze problematiek en daarom probeert ze een nieuwe band met de buurt te scheppen. Dit bleek uit twee interviews met werknemers uit de Tiense Suikerraffinaderij. Het eerste fragment kwam van de bediende en het tweede van de directeur.

“De buurtbewoners zijn onlangs allemaal uitgenodigd geweest in het suikerfabriek. Die hebben een gratis rondleiding gehad en die zijn ontvangen met koffie en koffiekoeken.” (uitreksel uit interview 2 december 2008)

“En daarnaast sinds 2005 [nadruk] organiseren we een buurtdag. Dat is een dag waarbij we al de mensen die dus kort genoeg bij de fabriek of bij de bezinkingsvijvers wonen, uitnodigen om de fabriek komen te bezoeken. En dan geven we dus een presentatie over "dat gebeurt er allemaal in de fabriek" ...Ze mogen in de fabriek rondgaan met een gids en krijgen ze ook de gelegenheid om vragen te stellen aan mij zodanig dat ze ook weten dat: "kijk ik zie hier damp uit de schouw komen wat is dat voor iets" "Is dat gevaarlijk" "Is dat giftig" "Wat gebeurt er" of "We hebben veel lawaai bij ons kan er iets aan gedaan worden" ... Ze krijgen de kans om met hun vragen rechtstreeks met iemand te praten die er iets kan aan doen.” (uitreksel uit interview 5 december 2008)

Uit deze citaten ken men besluiten dat de Tiense Suikerraffinaderij van haar paternalisme stilaan afstapt. De raffinaderij verkoopt vandaag veel van haar huizen en stukken grond die ze nog in bezit hebben.²⁸ De fabriek kende in de 20^e eeuw een schaalvergroting. Dit hield in dat men een constante uitbreiding kende qua grondgebied. Men moest investeren en vernieuwen in haar accommodatie om aan de normen van de 20^e eeuw te kunnen voldoen. Door al deze technische vernieuwingen kende de fabriek een grote terugval qua werknemers.²⁹ Op het einde van de 19^e eeuw werkten er ongeveer 3000 mensen in de Tiense Suikerraffinaderij. In 2008 werken er nog 348 mensen in de Tiense vestiging.³⁰ Mede door de veranderlijke maatschappij ziet de raffinaderij zich verplicht om haar band met de buurt aan te passen. Men evolueerde van een rol van “goede vader” naar een rol van “goede buur”. Door de constante uitbreiding die de raffinaderij kende sinds haar ontstaan, nam ook de overlast ten opzichte van de buurt toe. Men probeert nu, in de 21^e eeuw, meer rekening te houden met de klachten van de buurtbewoners over de overlast die de raffinaderij voortbrengt. In de interviews werd deze problematiek door elke geïnterviewde aangehaald. Het eerste fragment is van de bediende, het

²⁸ M. DE GENT, *Stadsherwaardering: mogelijkheden en evaluatie van de herwaarderingsbesluiten met toepassing op de Gete- en Potterijwijk te Tienen*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement toegepaste wetenschappen. Afdeling stedenbouw en ruimtelijke ordening, 1987, 123.

²⁹ D. CHAFFART-BOCHINGER en V. UYTTEBROECK ea, *De Tiense suikerraffinaderij 1838-1988*, Tienen, 1988, 65-81 en *Tiense Suiker Inleiding tot de Sweet Moments*, Brussel, 2006, 28.

³⁰ Officiële cijfer ontvangen bij eerste interview door de Tiense Suikerraffinaderij.

tweede citaat komt van de 21 jarige student, het derde uittreksel is afkomstig van de dokter, het vierde fragment is van de directeur en het laatste kwam van de arbeider.

“Ze hebben iets aan het lawaai gedaan en aan de geluidshinder. Ze hebben iets aan de geur van de bezinkingsvijvers gedaan. Ze houden enorm [nadruk] veel rekening met het milieu en met de mensen en met de omgeving hier; er is een geurhinder dat wil ik niet betwisten, maar die wordt eigenlijk zo goed mogelijk geminimaliseerd. Vroeger was de geurhinder erger dan nu.” (uittreksel uit interview 2 december 2008)

“Ik woon ook dicht bij de ring en als de bietencampagne³¹ begint hoort ge van tijd de zware tractoren op de ring rijden. Ook bij de start van de campagne is er een stankoverlast, maar dat zijt ge na een paar dagen gewoon. Ik heb ook ene keer meegemaakt dat er politie in de wijk kwam om te zeggen dat er een zwavellek was in het suikerfabriek en dat we onze woningen best niet konden verlaten...³² toen hebben we serieuze last gehad.” (uittreksel uit interview 3 december 2008)

“Nu moeten we eerlijk zijn dat in de loop van de jaren [nadruk] dat ik hier woon dat de toestand aanzienlijk verbeterd is. We hebben ten eerste de koeltoren die hier vlak achterstond en die regelmatig last gaf omwille van de dampen. Die is weg nu. Dus vroeger hadden we daar al eens nattigheid van, maar dat is volledig weg. De geuren daar hebben we alleen maar problemen mee tijdens de campagne. En dat kan hier overdreven zijn, maar dat is dan ook niet dagelijks. En uiteindelijk is dat een geur waaraan dat ge behoorlijk goed went, alhoewel dat hij soms nog irritant kan zijn, maar het is niet echt overheersend.” (uittreksel uit interview 3 december 2008)

“We hebben aandacht voor de buurt op alle vlakken. Langs 2 zijden van de fabriek zitten de huizen bijna in [nadruk] de fabriek met hun tuinen. Wat maakt dat die mensen dus toch alle lawaai horen en al het stof tot bij hun waait. Er is toch wel wat hinder vanuit het bedrijf voor hun. In de bietencampagne bijvoorbeeld komen hier 1.100.000 ton bieten binnen, 24 uur op 24 niet op zondag... Dat wil dus zeggen dat er heel wat verkeer is dat hier in en uit rijdt. Dus wij moeten sowieso veel meer kijken naar de invloed van al die aspecten naar de buurt toe. Dus wat wij de laatste jaren doen, is dus heel veel maatregelen nemen die de hinder voor de buurt zoveel mogelijk beperken. Want hier zal dus altijd [nadruk] verkeer zijn, hier zal altijd [nadruk] lawaai zijn, hier zal altijd [nadruk] geurhinder zijn die aan het proces verbonden is. Dus dat kunnen we niet weg krijgen, maar we kunnen dat wel zoveel mogelijk beperken naar de buurt toe.” (uittreksel uit interview 5 december 2008)

“ De laatste 5,6 jaar zijn we helemaal goed vooruit gegaan. Want vroeger was er meer lawaai, vroeger was er meer stank. De bezinkingsvijvers zijn allemaal verbeterd en worden beter gekuist.” (uittreksel uit interview 5 december 2008)

Uit de voorgaande fragmenten blijkt dat de Tiense Suikerraffinaderij zich bewust is van haar positie ten opzichte van de buurt en de stad. Men kende een evolutie van een klein, paternalistisch bedrijf naar een groot bedrijf die rekening tracht te houden met de directe buurt

³¹ De campagne loopt van eind september tot begin januari.

³² <http://www.standaard.be/Artikel/Detail.aspx?artikelId=g56i7f9v>.

en omgeving. De raffinaderij kent wel degelijk een ommekeer in haar beleid ten opzichte van de buurt.³³ Men heeft een “nieuwe band” met de buurtbewoners en met de stad.

Behoud van industrieel erfgoed en suikertoerisme

De Tiense Suikerraffinaderij droeg enorm bij tot de ontwikkeling van de regionale economie in Tienen en omstreken. Ze was een van de belangrijkste werkgevers van de streek en is tot op de dag van vandaag een symbool van herkenning voor de stad. De lokale overheden kunnen een belangrijke rol spelen in verband met het behoud van industrieel erfgoed en ook met het toerisme van dit erfgoed. Via hun vergunningenbeleid beschikken zij over de mogelijkheden om de erfgoedomgeving te beschermen. De stad Tienen heeft de afgelopen decennia een belangrijke rol gespeeld met betrekking tot de wijken rond de Tiense Suikerraffinaderij. In Tienen stonden in de omgeving van de raffinaderij een groot aantal gebouwen leeg in de jaren '60 en '70. Deze bevonden zich vooral in de Potterij- en Getewijk. Ze vonden geen herbestemming en dreigden te verkrotten.³⁴ Deze twee wijken kwamen in aanmerking voor een herwaarderingsbesluit in 1985. De visie en de bereidheid om aan sociale stadswaardering te doen was niet rechtstreeks het idee van het stadsbestuur. Op aanraden van de Vlaamse overheid besliste het stadsbestuur om deze twee gebieden te gaan herwaarderen.³⁵ In de Potterij- en Getewijk was er dus sprake van een 'gentrification'-proces.³⁶ Men kon spreken van een gevoelige verbetering van de kwaliteit van het woningenbestand. Dit werd ook opgemerkt door de student die in de Potterijwijk woont. Maar deze persoon staat ook kritisch ten opzichte van de huidige toestand van de wijk. Deze is volgens hem voor verbetering vatbaar.

³³ <http://www.nieuwsblad.be/Article/Detail.aspx?ArticleID=OH23DSIM>.

³⁴ *Stadsgezichten Tienen: afbakening van te beschermen stadskernen*, Antwerpen: Mens en ruimte, 1978, 4-6 en M. DE GENT, *Stads herwaardering: mogelijkheden en evaluatie van de herwaarderingsbesluiten met toepassing op de Gete- en Potterijwijk te Tienen*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement toegepaste wetenschappen. Afdeling stedenbouw en ruimtelijke ordening, 1987, 121-154 en <http://www.nieuwsblad.be/Article/Detail.aspx?articleID=gvv165mk5>.

³⁵ M. DE GENT, *Stads herwaardering: mogelijkheden en evaluatie van de herwaarderingsbesluiten met toepassing op de Gete- en Potterijwijk te Tienen*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement toegepaste wetenschappen. Afdeling stedenbouw en ruimtelijke ordening, 1987, 130.

³⁶ Gentrification betekent het sociaal opwaarderen van een buurt.

Tirlemont. Rue des Tanneurs.

Op de linkse foto ziet men de Bostsestraat bij het kruispunt met de Huidevettersstraat (rechts) en Reizigersstraat(links). Op de rechtse foto ziet u de Huidevettersstraat, langs de Grote Gete, gaande van de Driemolenstraat naar de Bostsestraat. Deze foto werd genomen in 1905.

Bronnen: KEMPENEERS, P.T.C., Tienen in verbeelding: Tienen, Vissenaeken, Kuntich, Sint-Margriet-Houtem, Oplinter, Hakendover, Goetsenhoven, Bost, Overlaar, Oorbeek, Tielt, 1986, 107 en DUMARAIS, F., Zo was ... Tienen, Antwerpen, 1972, 76.

Op deze foto ziet u de huidige toestand van de Getewijk. Centraal op de foto ziet men de Grote Gete. Links van de rivier bevindt zich de Reizigersstraat en rechts van de Grote Gete bevindt zich de Beggaardenstraat; links bovenaan de foto is de Huidevettersstraat en rechtsboven aan is de Bostsestraat.

Bron: Eigen foto.

“Nu staat er bij de paterskerk een mooi bordje waarvoor de paterskerk stond. Dat stond daar vroeger bijvoorbeeld niet. Ze hebben de paterskerk terug gerenoveerd, wat toch een historisch monument voor Tienen is... Maar qua infrastructuur valt het serieus tegen. Als je ziet bij de vorige burgemeester, die kwam elke dag in de straat door, we hadden gehoopt dat die iets zou doen aan de erbarmelijk staat van de straat en van onze wijk. Maar dat is dus blijkbaar niet gebeurd.” (uitreksel uit interview 3 december 2008)

Hier ziet u een foto van de gerenoveerde paterskerk.

Bron: eigen foto.

De stad kan ook inspelen op het succes dat het industriële erfgoed met zich meebrengt. Er kan een goede wisselwerking ontstaan tussen het toerisme en industriële erfgoed. Tienen kan men onmogelijk vergelijken met toeristische steden zoals bijvoorbeeld Brugge, Gent en Antwerpen, waar men zeker inspeelt op het toeristische aspect van de stad. Toerisme gaat in deze steden inherent samen met het showen van erfgoed.³⁷ De interviews toonden aan dat er in Tienen wel sprake is van een soort “suikertoerisme”. Het eerste fragment kwam van de bediende, het tweede uittreksel is afkomstig van de 21 jarige student, het derde fragment van de dokter, het vierde van de directeur en het laatste uittreksel van de arbeider.

“Tienen is geen toeristische stad ik zal het zo uitdrukken... het gemeentebestuur tracht hier iets aan te doen maar ik denk dat het een beetje een wisselwerking is van geven en nemen. Nu pas op wij mogen niet [nadruk] klagen wat betreft de periode dat we hier bietencampagne hebben. Wij stellen onze fabriek op dat moment ook open voor mensen en scholen die geïnteresseerd zijn om een bezoek te komen brengen. En hier komt heel [nadruk] veel volk over de vloer.” (uitreksel uit interview 2 december 2008)

“Het suikerfabriek heb ik nog niet bezocht, maar wel het suikermuseum; ik denk niet dat ze daar echt mee bezig zijn met het suikerfabriek in stand te houden; ik denk dat ze zich vooral concentreren op nieuwe industrie in de Griepen.” (uitreksel uit interview 3 december 2008)

³⁷ D. VANNESTE, *Historische cartografie en cartografie: Partim historische geografie*, cursus, Katholieke Universiteit Leuven, departement Sociale en Economische Geografie, 2008, 15-16.

“Ja [overtuigend] er is sprake van suikertoerisme. En zeker sinds dat er het suikermuseum bijgekomen is in Tienen, wat ik echt een meerwaarde vind voor de stad. Ik moet ook eerlijk zeggen dat het museumgebeuren hier in Tienen op dat gebied een duidelijke [nadruk] vooruitgang gemaakt heeft en dat we daar nu toch een beetje mee kunnen uitpakken. Ik vind dat daar de laatste 7 jaar een zeer positieve [nadruk] kentering in is gekomen; ik vind dat ze met het suikertoerisme toch wel vrij goed mee naar buiten komen. Ze behoren tot de betere websites van Vlaanderen daaromtrent. Dus ik heb daar het gevoel dat ze wel goed hun best doen. Beter kan altijd, maar het is ooit veel slechter geweest.” (uitreksel uit interview 3 december 2008)

“Ja, er is sprake van suikertoerisme...Er zijn verschillende soorten suikertoerisme om het zo te zeggen. Een tiental jaren geleden is het suikermuseum opgericht in Tienen. Wij hebben dus mee betaald voor de oprichting van het suikermuseum en wij blijven dat nog altijd financieel ondersteunen. Er zitten ook mensen mee in het bestuur van de suikerraffinaderij om de link met de suikerraffinaderij staande te houden; in de campagne is er mogelijkheid voor groepen om de fabriek te bezoeken. Dat wordt dus ook geregeld via de toeristische dienst van de stad Tienen. Zij regelen de bezoeken aan de suikerfabriek... De stad Tienen probeert aan het bezoek van de suikerraffinaderij dan iets anders te koppelen, bijvoorbeeld een rondleiding in Tienen, een bezoek aan het suikermuseum... zodanig dat zij aan groepen een volledige gevulde dag kunnen aanbieden; je kan dus zeggen dat zij publiciteit maken voor ons en wij voor hun; we hebben ook mooie gebouwen, maar die komen niet aan bod tijdens de rondleiding. Wat we wel gedaan hebben is dus tijdens de open monumentendag het klooster³⁸ aan de overkant, het park rond het klooster eigenlijk, opengesteld voor bezoekers. In die zin is er sprake van suikertoerisme.” (uitreksel uit interview 5 december 2008)

“In de bietenperiode is er toch sprake van suikertoerisme. De mensen bezoeken eerst de fabriek en van hier gaan die naar de Grote Markt, want daar is het suikermuseum; Het stad maakt ook reclame op televisie voor suikerfabriek.” (uitreksel uit interview 5 december 2008)

Uit de interviews kunnen we concluderen dat de stad Tienen de afgelopen jaren pogingen heeft ondernomen om het industrieel erfgoed te promoten. Een belangrijke plaats wordt hier ingenomen in het suikermuseum dat in 2002 werd opgericht.³⁹ Via deze instelling tracht de Tiense Suikerraffinaderij in samenwerking met de stad Tienen haar erfgoed te promoten. Een belangrijke vraag voor de toekomst is wat er eventueel zou gebeuren met het industrieel erfgoed indien de raffinaderij zou verdwijnen. Hoe zal de buurt dan omgaan met het industrieel erfgoed? En hoe zal de stad dan omgaan met de gebouwen van de Tiense Suikerraffinaderij? Met dit doemscenario houdt echter niemand rekening, maar door de slechte economische tijden zou dit misschien wel eens waarheid kunnen worden. In de vijf interviews werd deze vraag ook gesteld aan de respondenten. Het eerste fragment is afkomstig

³⁸ Met het klooster wordt bedoelde het Klooster der Wittevrouwen; dit klooster is gelegen tussen de Aandorenstraat, de Molenstraat en de nu verdwenen Borggracht. Een aanzienlijke vleugel met de erbij horende wandelhof is overgebleven en is sinds 1925 eigendom van de Tiense Suikerraffinaderij Bron: L. LECOCK, *De Hanemannen van Grimde: Monografie van een Tiense wijk*, 1985, 92-97.

³⁹ http://www.erfgoedstitien.be/joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=64&Itemid=72.

van de bediende, het tweede uittreksel van de 21 jarige student, het derde fragment komt van de dokter, het vierde fragment van de directeur en het laatste fragment is van de arbeider.

“En moest dat sluiten dat zou denk ik toch wel rampzalig zijn voor het stad. Het geeft toch nog enorm veel werkgelegenheid op het ogenblik. Het zou een ramp zijn voor heel veel mensen, maar ook voor het stad; maar als ze toch moest verdwijnen moet er op deze locatie een museum komen.” (uitreksel uit interview 2 december 2008)

“Ik denk dat de suikerfabriek echt nog zo een voorbeeld is van oude industrie die stilaan aan het vergaan is en die zich stilaan waarschijnlijk gaat verplaatsen naar 1 of ander 3e wereldland waar ze dat goedkoper gaan produceren; als ge dan toch zegt van Tienen is de suikerstad, dan zou het wel spijtig zijn als het moest verdwijnen. Het is ook geen klein [nadruk] bedrijf,allez als ge zo vanuit de luchtfoto’s bekijkt. Het neemt toch een heel serieuze oppervlakte in. Dus als het suikerfabriek daar weggaat...het is niet dat ge ineens gaat zeggen we breken hier alles af en er komt hier iets nieuw. Dus dat gaat toch ook serieus wat verkrotting meebrengen aangezien dat de suikerfabriek zo net op de rand van de stad ligt. Dat gaat ook geen positieve indruk maken als ge daar zo een krot van een gebouw ziet liggen net buiten uw stadskern. Ja [denkt na] daar heb ik nog niet meteen over nagedacht [aarzelend]over wat er zou kunnen komen... we hebben al een sportcentrum, maar ge hebt er al 1 op het Houtenveld... nieuwe industrie misschien [nadruk] maar dat ligt zo dicht bij de kern... ik zou het niet meteen weten... misschien nog een extra wijk ofzo. Maar het valt niet meteen te vervangen.” (uitreksel uit interview 3 december 2008)

“Ik denk dat dat wel een essentieel onderdeel van Tienen is. Ja, ik zou dat toch heel jammer vinden moest dat echt definitief verdwijnen. Dan denk ik dat Tienen een stukje van zijn ziel kwijt is; ja, dat is in cé [mompelt en zoekt naar zijn woorden]... ik zou er een archeologisch museum zetten in verband alles wat met suiker te maken heeft. Dat zou het meest logische zijn, maar ik denk dat het terrein daarvoor wel wat te groot is... in cé is het een industrieterrein, dus ik zou ergens kunnen hopen dat naar de bevolking toe er zich toch een andere industrie zou vestigen zodanig dat er werkgelegenheid enigszins bewaard blijft. Het is een beetje een doemscenario en ik denk als dat zou gebeuren dat we eerst toch een aantal jaren [nadruk] met een serieuze terugval gaan te maken hebben wat de sociale status van Tienen betreft.” (uitreksel uit interview 3 december 2008)

“Ja, dat zou een verlies zijn uiteraard voor mijzelf [overtuigend en lachend], maar ook voor de stad Tienen en voor onze regio. Afgezien van de werkgelegenheid die zou verdwijnen, want niet alleen de directe tewerkstelling in de fabriek zelf, maar ook de indirecte... ik zeg maar iets er zijn op dit ogenblik een 100, 120 vrachtwagen continu af en aan bieten aan te voeren. Die mensen hebben dan ook geen werk meer dan hé. Economisch gesproken zou het ook voor de regio niet de prettigste ervaring zijn; we hebben een vrij groot terrein, in totaal 35 ha groot. Dus men zou kunnen er aan denken om op dat ogenblik de zone geschikt voor bewoning uit te breiden. De site bevindt zich hier tegen de ring en aan de achterkant van Grimde. Dat zou allemaal een woonuitbreidingsgebied kunnen worden en de achterkant van de fabriek, die dus ontsluiting geeft op het industrieterrein, dat zou dus eigenlijk industriezone kunnen worden in dat concept.” (uitreksel uit interview 3 december 2008)

“Dat zou heel jammer zijn voor iedereen die hier werkt, maar ook voor de stad Tienen. Ge moet niet vergeten dat dat hier een groot stuk grond is. Het zijn 36 hectare. Op zo een grote

plaats zouden ze misschien beter een nieuw centrum maken of een parking.” (uitreksel uit interview 3 december 2008)

Uit de voorgaande fragmenten blijkt dat men toch de waarde van de Tiense Suikerraffinaderij erkent. Alle respondenten oordeelden dat het verdwijnen van de raffinaderij een ramp zou zijn voor de plaatselijke economie en voor de status van de stad Tienen. Door de expansieve groei die de Tiense Suikerraffinaderij gekend heeft sinds zijn ontstaan, neemt de site nu een grootte in van ongeveer 36 hectaren. Indien de fabriek zou verdwijnen, moet de stad Tienen deze ruimte nuttig gebruiken volgens de geïnterviewden.

Besluit

In het theoretisch deel werd het onderzochte gebied aan de hand van een luchtfoto en een stratenplan voorgesteld. De industriële revolutie zorgde voor indrukwekkende maatschappelijke veranderingen die tot vandaag hun sporen nalieten. Tienen evolueerde van een levensmiddelenindustrie, met overwicht van de ambachtelijke sector, naar een industriestad. Mede door de politieke toestanden, de specifieke geografische en geologische ligging ontwikkelde Tienen zich tot een industriestad gewijd aan de suikerbieten. In het midden van de 19^e eeuw waren er drie verschillende suikerfabrieken in Tienen. Uiteindelijk bleef er een fabriek over die de bakermat vormde voor de huidige Tiense Suikerraffinaderij. De industrialisering zorgde ook voor een wijziging van het ruimtelijke patroon van Tienen. Er ontstonden arbeidersbuurten in de omgeving van de fabriek. De raffinaderij lag niet in het centrum van de stad, maar wel in de buitenwijk Grimde. De geografische ligging van de fabriek bepaalde zo mee het ruimtelijke beeld van het gehucht Grimde en in mindere mate ook dat van de Potterij- en Getewijk. Op het einde van de 19^e eeuw ontwikkelde de Tiense Suikerraffinaderij zich tot een onderneming van middelgroot formaat. In de 20^e eeuw bleef het bedrijf zich verder uitbreiden en zag zo haar positie in België en het buitenland vergroten. Dit ging ook gepaard met een verdere uitbreiding qua grondgebied in Grimde. Vandaag de dag is de raffinaderij, door haar overname van de Duitse groep Südzucker AG, uitgegroeid tot de belangrijkste suikergroep van de EU. Ze heeft zo tot op de dag van vandaag de leiderspositie op de Europese markt.

In het empirisch deel werd eerst het terreinwerk uitgelegd. Er werd vastgesteld dat men de Tiense Suikerraffinaderij en haar omgeving kan beschouwen als industrieel erfgoed. Dit kwam omdat de raffinaderij en haar typische 19e eeuwse cités nog goed zijn bewaard. Deze cités bepaalden mee het ruimtelijke beeld van de buurt rond de fabriek. Dit ruimtelijke beeld bleef bewaard tot op de dag van vandaag, maar men kende wel een wijziging in de sociale structuur. De 19e eeuwse bewoners waren bijna allemaal werknemers van de Tiense Suikerraffinaderij en daardoor was er een identificatie van de buurt met de fabriek. Door de veranderende maatschappelijke toestanden is er nu geen identificatie meer van de buurt met het industrieel erfgoed. Door de grote stroom van migranten vindt er nu een proces plaats van vervreemding. De Tiense Suikerraffinaderij is zich bewust van de problematiek. Ze probeert daardoor een nieuwe band aan te halen met de buurt. Men evolueerde van de rol van “goede vader” naar de rol van “goede buur”. De stad Tienen speelt een belangrijke rol in verband met het behoud van het industrieel erfgoed. Door middel van een herwaarderingsbesluit in 1985

heeft het stadsbestuur gezorgd voor een opwaardering van de Potterij- en de Getewijk. Industrieel erfgoed kan ook een belangrijke toeristische trekpleister zijn voor een stad. Grootsteden zoals Brugge, Gent en Antwerpen showen met hun erfgoed. Tienen kan men onmogelijk vergelijken met deze toeristische grootsteden, maar toch is er ommekeer is het toeristische beleid. Hier neemt het suikermuseum een belangrijke plaats in. De Tiense Suikerraffinaderij probeert via dit museum haar industrieel erfgoed te promoten. Men kan besluiten dat de stad Tienen reclame maakt voor haar industrieel erfgoed en dat het industrieel erfgoed promotie maakt voor Tienen. De grote vraag blijft wat er zou gebeuren met het industrieel erfgoed als de fabriek zou verdwijnen. Maar met dit doemscenario houdt men echter de dag van vandaag geen rekening!

Deel II: Historische cartografie

De kaart Joseph De Ferraris werd getekend op de schaal 1: 11.520. Deze prachtige en zeer gedetailleerde kaart werd in 1777 vervaardigd. De opnamen van deze kaart vonden plaats tussen 1770 en 1777.⁴⁰ Voor deze opdracht werd er gebruik gemaakt van de editie van het Gemeentekrediet van België. Deze kaarten werden tussen 1965 en 1976 heruitgegeven door het cultureel fonds Pro Civitate van het Gemeentekrediet van België als *Kabinetskaarten van de Oostenrijkse Nederlanden opgenomen op initiatief van Graaf de Ferraris*.⁴¹ De tweede kaart was een topografische kaart. Het uittreksel uit de topografische kaart werd getekend op de schaal 1: 25.000 en was van het type M834. Het was de derde editie van de kaart met als blad 32/7-8. Deze kaart verscheen onder de reekstitel “Topografische kaart van België nr.32/7-8” en de titel van de kaart was *Topografische kaart van België: Meldert – Tienen*. Deze uitgave verscheen in 1985. De kaarten vindt u na de bijlagen.

Op de Ferrariskaart van 1777 was er nog geen sprake van de Tiense Suikerraffinaderij. De raffinaderij werd pas opgestart in 1836. Op de oppervlakte waar zich nu de raffinaderij bevindt, bevond zich toen landbouwgrond en heide. We merken op dat ten westen van deze oppervlakte zich het begijnhof met de paterskerk bevond. Op de topografische kaart staan de suikerfabriek en het begijnhof aangegeven. Van dit begijnhof blijft er vandaag niet meer veel over zoals we kunnen zien op de topografische kaart. De raffinaderij heeft een deel van het begijnhof ingepalmd, samen met de boomgaarden die ten oosten van de het begijnhof lagen. Op deze plaats staan nu stapelplaatsen en loodsen, zoals op de topografische kaart staat aangegeven. Ten noorden van deze oppervlakte zien we een waterloop die op de topografische kaart niet meer zichtbaar is. Deze rivierarm is de Borggracht die vandaag helemaal wordt overwelfd door het zuidelijke gedeelte van de ring.⁴² De Borggracht, als omleiding van de Grote Gete, werd aangelegd rond de jaren 1300. Hij werd gegraven om de vroegere stadswallen beter te beschermen.⁴³ Ten zuiden van de oppervlakte waar nu de raffinaderij staat, liep vroeger een weg. Deze was de Groefstraat. De Tiense Suikerraffinaderij ontstond oorspronkelijk tussen de Groefstraat en het Begijnhof. Dit perceel bestond uit land en weiland zoals duidelijk te zien is op de Ferrariskaart. Dit stuk grond bedroeg een

⁴⁰ A. VERBOUWE, *Iconografie van Vlaamsch-Brabant V: Kanton Tienen: Gezichten, plannen en kaarten uit vorige eeuwen*, Brussel, 1946, 48 en E. VAN ERMEN, *Historische cartografie*, cursus, Katholieke Universiteit Leuven, Faculteit letteren, departement geschiedenis, 2004, 122.

⁴¹ J. DE FERRARIS, *Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van graaf De Ferraris* (Pro Civitate. Historische uitgaven. Reeks in-4°; 2), Brussel, 1965-1976, kaartblad 132 (R1): Tienen en <http://www.archeonet.be/?p=4041>.

⁴² Dit is de N29.

⁴³ *Stadsgezichten Tienen: afbakening van te beschermen stadskernen*, Antwerpen: Mens en ruimte, 1978, 5.

oppervlakte van 3 ha en 50 ca.⁴⁴ Dit land stond in verbinding met Aandoren⁴⁵ langs de Groefstraat. De huidige Suikerraffinaderij neemt een oppervlakte in van 36ha. Ten zuiden van de Groefstraat stond een blok huizen in agglomeratie met moestuinen. Een deel van de woonzone is verdwenen door de uitbreiding van de raffinaderij. Ten zuiden van deze oppervlakte bevonden zich bruine streepjes, wat wees op een reliëfverschil, een weg en huizen met moestuinen. Deze weg was toen gekend als de Keperstraat en is nu gekend onder de naam Fabrieksstraat. De zone met huizen met moestuinen bestaat vandaag ook nog en maakt deel uit van de Aandorenstraat. Ten zuiden van deze agglomeratie van huizen is de naam van het gehucht Porte de Maestricht zichtbaar. Bij aanleg van de grote omheining werd de Maastrichtsepoort gebouwd op de bestaande Romeinse weg⁴⁶, ter hoogte van de huidige Toren- en Keistraat.⁴⁷ Op de topografische kaart vinden we deze naamaanduiding niet meer terug.

Besluit

De oppervlakte waar nu de Tiense Suikerraffinaderij zich bevindt, evolueerde van een landbouwgebied naar een industriegebied. De raffinaderij kende een constante uitbreiding sinds zijn ontstaan.⁴⁸ De expansieve uitbreiding was ook te merken aan het landschap rond de fabriek. Het begijnhof moest qua grootte inboeten ten voordele van de fabriek en ook de woonzones aan de Aandorenstraat zijn verdwenen. Van de Groefstraat blijft er vandaag ook niets meer over.

⁴⁴ P.T.C. KEMPENEERS, *Thuis in Thienen*, Tienen, 1999, 909-910.

⁴⁵ Aandoren is een wijk in Grimde. Bron: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Tienen#Wijkbenamingen>.

⁴⁶ Dit was de oude Romeinse weg naar Tongeren. Bron: P.T.C. KEMPENEERS, *Tienen in verbeelding: Tienen, Vissenaken, Kumtich, Sint-Margriet-Houtem, Oplinter, Hakendover, Goetsenhoven, Bost, Overlaar, Oorbeek*, Tielt, 1986, 93.

⁴⁷ P.T.C. KEMPENEERS, *Thuis in Thienen*, Tienen, 1999, 1041 en P.T.C. KEMPENEERS, *Tienen in verbeelding: Tienen, Vissenaken, Kumtich, Sint-Margriet-Houtem, Oplinter, Hakendover, Goetsenhoven, Bost, Overlaar, Oorbeek*, Tielt, 1986, 93.

⁴⁸ De oorspronkelijke fabriek had een grootte van 3 ha en 50aren. De huidige site heeft een grootte van 36 ha.

Bibliografie historische geografie en cartografie

Literatuur

1. BOUX, P., *De ruimtelijke differentiatie van de tertiaire sektor en de handelsstructuur van Tienen*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement wetenschappen, 1972.
2. CHAFFART-BOCHINGER, D. en UYTTEBROECK, V. ea, *De Tiense suikerraffinaderij 1838-1988*, Tienen, 1988.
3. DEBEEF, F., *Tienen: bijdragen tot de stadsgeografie*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement wetenschappen, 1955.
4. DE GENT, M., *Stadsherwaardering: mogelijkheden en evaluatie van de herwaarderingsbesluiten met toepassing op de Gete- en Potterijwijk te Tienen*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement toegepaste wetenschappen. Afdeling stedenbouw en ruimtelijke ordening, 1987.
5. DEWALHENS, P., *Tirlemont: histoire résumée de la ville, de ses particularités et de ses monuments*, Tienen, 1956.
6. DEWALHENS, P., *Oost-Brabant. 4: Heemkundig handboek voor Tienen en omliggende gemeenten*, Leuven, 1987.
7. DUMARAIS, F., *Zo was ... Tienen*, Antwerpen, 1972.
8. KEMPENEERS, P.T.C., *Tienen in verbeelding: Tienen, Vissenaken, Kuntich, Sint-Margriet-Houtem, Oplinter, Hakendover, Goetsenhoven, Bost, Overlaar, Oorbeek*, Tielt, 1986.
9. KEMPENEERS, P.T.C., *Tienen in vroeger tijden*, Leuven, 1984.
10. KEMPENEERS, P.T.C., *Thuis in Thienen*, Tienen, 1999.
11. LECOCK, L., *De Hanemannen van Grimde: Monografie van een Tiense wijk*, 1985.
12. MERKEN, N., *Interne stadsdifferentiatie: Bilzen, Landen, Maasmechelen, Sint-Truiden, Tienen, Tongeren, Turnhout*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement wetenschappen, 1976.
13. MEUWISSEN, P., *Stedenbouwkundig ontwerp in Tienen*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement architectuur, stedenbouw en ruimtelijke ordening, 1995.
14. ROCK, R., *Tienen (Onze Steden)*, Brussel, 1942.

15. RONSIJN, W., *De kadasterkaarten van Popp: een sleutel tot uw lokale geschiedenis: historische geografie van Aarschot, Asse, Halle en Tienen aan de hand van de kadasterkaarten van Popp* (Accenten uit de geschiedenis van Vlaams-Brabant), Leuven, 2007.
16. VAN ERMEN, E., *Historische cartografie*, cursus, Katholieke Universiteit Leuven, Faculteit letteren, departement geschiedenis, 2004.
17. VANERMEN, A.G., *Monographie van de Tiense Suikerraffinaderij*, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Katholieke Universiteit Leuven, departement economische en toegepaste economische wetenschappen, 1951.
18. VANMEERBEEK, A., *Tienen: een toeristische wandeling in historisch perspectief*, Brussel, 1969.
19. VANNESTE, D., *Historische cartografie en cartografie: partim historische geografie*, cursus, Katholieke Universiteit Leuven, departement sociale en economische geografie, 2008, 1-53.
20. VERBOUWE, A., *Iconografie van Vlaamsch-Brabant V: Kanton Tienen: Gezichten, plannen en kaarten uit vorige eeuwen*, Brussel, 1946.
21. *Stadsgezichten Tienen: afbakening van te beschermen stadskernen*, Antwerpen: Mens en ruimte, 1978.
22. *Tiense Suiker Inleiding tot de Sweet Moments*, Brussel, 2006.

Websites

1. <http://nl.wikipedia.org/wiki/Tienen>.
2. http://www.tiensesuiker.com/static/nl/sugar/menu_history.aspx.
3. http://users.belgacom.net/gc388757/act_toren6.htm.
4. <http://www.schoolreis.be/schoolreis/tienen.html>.
5. <http://www.standaard.be/Artikel/Detail.aspx?artikelId=g56i7f9v>.
6. <http://www.nieuwsblad.be/Article/Detail.aspx?ArticleID=OH23DSIM>.
7. <http://www.nieuwsblad.be/Article/Detail.aspx?articleID=gvv165mk5>.
8. <http://www.tienen.be/showpage.aspx?id=2318>.
9. http://www.erfgoedsitetienen.be/joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=64&Itemid=72.
10. <http://www.archeonet.be/?p=4041>.

Kaarten

1. DE FERRARIS, J., *Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van graaf De Ferraris* (Pro Civitate. Historische uitgaven. Reeks in-4°; 2), Brussel, 1965-1976, kaartblad 132 (R1): Tienen.
2. *Carte de cabinet des Pays-Bas autrichiens levée à l'initiative du comte de Ferraris: Tienen ou Tirlemont 132 (R1) [cartogr. 1: 25.000]*, Brussel.
3. *Topografische kaart van België: Meldert – Tienen* (Topografische kaart van België nr.32/7-8), Brussel: Nationaal Geografisch Instituut, 1985.
4. http://maps.google.be/maps?utm_campaign=be&utm_source=nl-ha-emea-be-google-gm&utm_medium=ha&utm_term=google%20maps.

Foto's

1. Eigen fotomateriaal.

Bijlagen

De transcripties van de interviews

Enkele opmerkingen voor het lezen van de transcriptie

Bij aanvang van de transcriptie zal ik altijd in het kort vermelden hoe ik in contact ben gekomen met de geïnterviewde persoon. Voor elke transcriptie vindt u dan twee bijgevoegde documenten, namelijk een biografische en technische fiche. Hierin staan een paar biografische gegevens van de respondent evenals een paar technische gegevens over het verloop van interview. Daarna volgt de eigenlijke transcriptie.

Om de vlotheid van het lezen te bevorderen worden dialectwoorden behouden, maar dialectklanken niet. Als men alle dialectwoorden zou omzetten naar het Algemeen Beschaafd Nederlands zou er steeds enige vorm van authenticiteit verloren gaan. Daarom heb ik de keuze gemaakt om bijvoorbeeld ‘ge’ neer te schrijven in plaats van ‘jij’. De transcriptie moet men als volgt lezen: de letters in KAPITAAL zijn de vragen van de interviewer en in kleine letters volgen de antwoorden en opmerkingen van de respondent. Als de interviewer of respondent dingen ter bevestiging zeggen, worden deze niet opgenomen in de transcriptie. Vb de respondent zegt: ‘ik ben geboren op 10 juli 1979’ en de interviewer antwoordt ter bevestiging ‘ahja of ja’. Deze bevestiging wordt niet opgenomen in de transcriptie. Stopwoorden als ‘euh’ en ‘hé’ worden enkel opgenomen als ze van betekenisvol zijn voor de transcriptie. Dit wil zeggen dat ze enkel zullen opgenomen worden indien ze iets willen benadrukken of indien de respondenten nadenken. Ondanks de korte duur van de interviews werd er de keuze gemaakt op deze transcriptie uit te schrijven als een ‘poëtische transcriptie’. Dit werd gedaan omdat in sommige interviews de respondenten lange antwoorden gaven. Indien men dan volzinnen zou schrijven, zou dit onoverzichtelijk overkomen voor de lezer. Een poëtische transcriptie is een transcriptie in de vorm van regels en strofen. Een regel komt overeen met een inhoudelijke gedachte, wat vaak overeenkomt met een ritmisch deeltje en eindigt met daling van de toonhoogte. Een strofe komt overeen met een bepaald onderwerp. Na een strofe volgt er een witregel om zo het overgaan duidelijk te maken naar een nieuw onderwerp. Er worden geen leestekens geplaatst op het einde van een zin . Enkel de namen van personen, steden, landen en straten krijgen een hoofdletter. Aan het begin van een zin is er dus geen hoofdletter. Cijfers worden niet uitgeschreven. Nagespeelde dialogen vind je tussen aanhalingstekens. Opvallende stiltemomenten worden tussen vierkante haakjes aangeduid als volgt [stilte van bv 6 sec]. Indien de interviewer of respondent een of ander

woord op een speciale manier uitdrukt zal dit worden verklaard tussen vierkante haakjes, vb [verontwaardigd].⁴⁹

⁴⁹ L. VAN MOLLE, *Mondelinge geschiedenis. Theorie, methoden en praktijken*, cursus, Katholieke Universiteit Leuven, departement geschiedenis, 2008, 26-29.

Transcriptie interview 1: Lieve Vanzurpele

Ik kwam in contact met deze mevrouw via haar grootvader. Haar grootvader en mijn grootmoeder zijn generatiegenoten en wonen in hetzelfde dorp. Mijn grootmoeder wist dat de kleindochter (Lieve Vanzurpele) werkt in de Tiense Suikerraffinaderij. Haar grootvader bracht mij in contact met Lieve.

BIOGRAFISCHE FICHE

Naam respondent: Lieve Vanzurpele

Geboorteplaats: Tienen

Geboortedatum: 10 juli 1979

Burgerlijke status: Alleenstaand

Woonplaats: Pastorijsstraat (Grimde) Tienen

Studies: Personeelsmanagement

Huidig beroep: Corporate human resources officer (directieniveau voor personeelsafgevaardigden)

Band met fabriek en omliggende buurt: Werkzaam in de Tiense Suikerraffinaderij en wonende in de buurt rond deze fabriek

Persoonlijkheid: Open

Prater: Ja

Houding: Relax, goede medewerking, open

TECHNISCHE FICHE

Locatie interview: Aandorenstraat 1 3300 Tienen, op de werkplaats van de respondent (in een vergaderzaal)

Datum interview: 2 december 2008

Start interview: 15u15

Duur interview: 14min 22sec

Opmerkingen over het verloop: Dit was het 1e interview in een reeks van 5, daarom zal dit misschien kwalitatief als kwantitatief moeten onderdoen voor de volgende interviews. Ik had op voorhand een selectie gemaakt van foto's van de omgeving rond de suikerraffinaderij om deze eventueel te kunnen tonen tijdens het interview zelf als er lange stiltes zich zouden voordoen. Dit was echter niet nodig door de vlotte medewerking van de respondent. Bij de andere interviews zal ik ook geen gebruik meer maken van het fotomateriaal. Het interview is goed verlopen en kende geen grote moeilijkheden. De geïnterviewde persoon werkte goed mee en antwoordde steeds vlot op de vragen.

De getuige toont foto's of documenten: Bij afloop van het interviewde overhandigde de respondent mij een map met allerlei informatie en documentatie over de Tiense Suikerraffinaderij

Transcriptie:

IK ZOU OOK EERST UW VOLLEDIGE NAAM WILLEN WETEN

mijn naam is Lieve Vanzurpele

EN WAAR BENT U GEBOREN

in Tienen

EN HET IS MISSCHIEN EEN ONBELEEFDE VRAAG AAN EEN JUFFROUW WAT IS UW
GEBORTEDATUM

1979

de 10e juli

dus als ge wilt weten hoe oud ik ben

ik ben 29 jaar

WAT IS UW FUNCTIE IN DE SUIKERFABRIEK EIGENLIJK

ik ben een corporate human resources officer

dat houdt dat in euh

wij hebben hier in de Tiense Suikerraffinaderij

de fabriek van Tienen zelf, maar het gebouw waar dat je je nu in bevindt dat is de administratieve zetel

en hier zitten alle directieorganen

en 1 daarvan is de corporate human resources

dat is het directieniveau voor personeelsafgevaardigden euh

en wij sturen eigenlijk alle andere personeelsdiensten aan dat er zijn binnen de Tiense

Suikerraffinaderij

want ge hebt er nog filialen

daar hebben ze zelf ook een personeelsverantwoordelijke

maar wij zijn ook de laatste hand aan de pay-roll enzo

om de mensen te betalen

HEBT U EIGENLIJK SPECIALE STUDIES MOETEN DOEN OM HIER KOMEN TE WERKEN

ik heb personeelsmanagement gestudeerd

HEBT ALTIJD AL IN HET SUIKERFABRIEK GEWERKT

ja

WERKT U GRAAG IN DE SUIKERFABRIEK, BENT U HIER OP UW GEMAK

heel graag

en euh ja [ze denkt na]

waarom [nadruk] werk ik hier graag

ik zal er misschien direct een antwoord bij geven

omdat het suikerfabriek euh

is voor mij dichtbij, maar dat is zeker niet de 1e belangrijkste motivatie waarom ik hier graag werk

ik werk hier eigenlijk graag omdat ik heel goei collega's heb en heel goei bazen

en dat we een heel goei team zijn

en ja daarom is het hier aangenaam werken [half lachend]

HET ZIJN OOK ALLEMAAL MENSEN VAN TIENEN DAT HIER WERKEN IN HET

SUIKERFABRIEK

meer en minder [aarzelend en nadenkend]

allez ik zal het anders uitdrukken

vroeger toen de Tiense suikerraffinaderij is opgestart

was dat inderdaad [nadruk] zo dat half Tienen of als het niet heel Tienen was hier werkte

dat is niet meer het geval

steeds meer komen er mensen van verder en verder

U ZEI DAARNET DAT U KORTBIJ WOONT. WOONT U DAN IN GRIMDE OF IN TIENEN

ik woon in Grimde ja

IN WELKE STRAAT IN GRIMDE WOONT U JUIST

in de Pastorijstraat

WOONT U GRAAG IN DE PASTORIJSTRAAT

[aarzelend]

dat is een ander vraag natuurlijk euh

STEL DAT U DE KEUZE U HAD OM ERGENS ANDERS TE GAAN WONEN

IK ZEG MAAR OP HET PLATTELAND

ZOU U DAN LIEVER OP HET PLATTELAND WONEN OF ZOU U TOCH IN GRIMDE

BLIJVEN WONEN

niet noodzakelijk, het heeft niets te maken met platteland of stad eigenlijk

dit is ook de voorstad van Tienen, dat is de stad zelf niet

ik kom van het platteland, ik weet hoe het daar was
daar denk ik niet dat ik naar terug wil gaan
euh maar de Pastorijstraat op zich
het is een rustige straat [nadruk], maar niet extreem aangenaam [nadruk]
HET IS DUS GEEN HECHTE BUURT OM IN TE
[onderbreekt interviewer en schudt van neen]
ja voila
DUS ER HEERST OOK NIET EEN ECHTE GOEDE SFEER TUSSEN DE BEWONERS ZELF IN
DE STRAAT
euh [ze denkt na]
dat valt eigenlijk goed mee
het valt relatief goed mee maar euh ja [ze denkt na]
de mensen wonen daar ook heel kort op elkaar
en hebben ook altijd veel [nadruk] van elkaar gezien en euh [stilte van 6sec]
ja het is een ander publiek dat ik gewoon ben euh op het platteland
STEL DAT ER IETS MAG VERANDEREN AAN DE STRAAT WAAR U WOONT. WAT ZOU U
VERANDEREN
DAT MAG ZIJN QUA GEBOUWEN OF U ZEGT IK HEB LIEVER DAT ER MEER
PARKEERRUIMTE KOMT OF DAT ER MEER GROEN MOET ZIJN
ja voila [onderbreekt de interviewer]
de nagel op de kop zal ik maar zeggen
meer parkeerruimte is zeker belangrijk in die straat
WELK GENRE MENSEN WONEN ER EIGENLIJK IN DE STRAAT WANT IK HEB FLAUW
IDEE WELKE MENSEN ER ZOUDEN WONEN
ZIJN HET VEEL JONGE MENSEN
ZIJN HET VEEL JONGE KOPPELS VEEL OUDERE MENSEN
ik denk omdat het echt een straat is dat dicht bij een fabriek staat
en waar daar vroeger heel veel arbeidershuizen waren van het suikerfabriek
het is geen sociale woonwijk der ligt [nadruk] er wel 1 vlakbij
maar ik zie het toch eerder als een achtergestelde buurt

MAAR TOCH ALS MEN AAN TIENEN DENKT ZELF, DAN DENKT MEN MEESTAL DAT IS
DE [nadruk] SUIKERSTAD VAN BELGIË MISSCHIEN WEL VAN WEST-EUROPA
BENT DAN TOCH NIET ENIGZINDS FIER OM TE ZEGGEN: "JA IK BEN TIENENAAR OF
ZELFS GRIMDENAAR IK WERK OOK IN HET SUIKERFABRIEK"
HEB JE EIGENLIJK ENIGE TROTS DAT JE TIENENAAR BENT
STEL JE GAAT OP REIS EN JE DRINKT EEN TAS KOFFIE MET EEN SUIKERKLONTJE VAN
TIENEN EN JE ZEGT: "OH HIER KIJK DAT HEB IK MEE GEMAAKT
IK WOON IN TIENEN, IK WERK ER OOK"
meegemaakt dat kan ik niet zeggen
maar ik heb wel die beroepsmisvorming als ik elders ben
zelfs in het land ergens in een restaurant
en ik drink een tas koffie dan kijk ik van waar de suiker komt [lacht]
en inderdaad ik ben fier [nadruk] en ik denk ook wel terecht
als ze mij vragen waar dat ik werk en ik kan zeggen de Tiense suikerraffinaderij
ik ben daar fier over ja
ZOU U DAN SPIJT HEBBEN MOEST DE SUIKERFABRIEK SLUITEN
ja natuurlijk
allez het is euh [ze denkt na]
het geeft enorm veel werkgelegenheid op het ogenblik
en moest dat sluiten dat zou denk ik toch wel rampzalig zijn voor het stad
allez voor heel mensen, maar ook voor het stad
ja ik ben er zeker van dat ik ander werk zou vinden met mijn ervaring en mijn capaciteiten
maar ik zou het erg [nadruk] vinden ja

EN STEL DAT DE DIRECTIE ZEGT: "OK HET SUIKERFABRIEK WE BLIJVEN IN BELGIË
MAAR WE VERHUIZEN NAAR GENT"

ZOU U DAN OOK MEE VERHUIZEN NAAR GENT OF ZOU U ZEGGEN: "NEE HET KAN
MIJ NIET SCHELEN IK ANDER EN BETER WERK"

[denkt vrij lang na] [stilte van 8 sec]

ja dat zal van de omstandigheden afhangen denk ik euh

zowel privé euh

ik denk dat dat een grote rol speelt euh

ik ben nu nog alleen

ik heb wel wat ambitie en moesten ze dat echt doen euh

dan zou ik er misschien voor tekenen ja

moest ik nu een partner hebben, dan zou dat een andere rol spelen

STEL NU HET ERGSTE SENARIO HET SUIKERFABRIEK MOET [nadruk] WEG IN TIENEN
WAT ZOU ER VOLGENS U MOETEN KOMEN OP DEZE LOKATIE DAN

STEL NU: ZE VERHUIZEN GEWOON NAAR DUITSLAND OF NAAR NEDERLAND IK ZEG
MAAR IETS, EN ALLES GAAT VERHUIZEN EN DIT BLIJFT STAAN

WAT ZOU VOLGENS U HIER MOETEN KOMEN OP DEZE LOCATIE

een museum [vol overtuiging]

HOUDT DE SUIKERFABRIEK ZELF REKENING MET DE BUURT EN ZIJN OMGEVING

IK BEDOEL PROBEREN ZE EEN BAND TE SCHEPPEN MET DE BEWONERS DOOR TE

ZEGGEN: "JA JULLIE MOGEN GRATIS EENS EEN RONDLEIDING KOMEN MEEDOEN"

OF OOK QUA MILIEU PROBEREN ZE REKENING TE HOUDEN MET DE MILIEUNORMEN
DAT ER NIET TEVEEL OVERLAST IS EN ZO

absoluut wel, dat zijn 2 factoren die je daar al opnoemt die dat zeker [nadruk] gebeuren

en 1 daarvan is dat de buurtbewoners onlangs allemaal uitgenodigd geweest zijn in het suikerfabriek

die hebben een gratis rondleiding gehad en die zijn ontvangen met koffie en koffiekoeken

die hebben uitgebreid kunnen bijpraten

ze hebben iets aan het lawaai gedaan aan de geluidshinder

ze hebben iets aan de bezinkingsvijvers, aan de geur van de bezinkingsvijvers gedaan

ze houden enorm [nadruk] veel rekening bij milieu en met de mensen en met de omgeving hier

DUS DE MENSEN IN GRIMDE EN TIENEN ZELF HEBBEN NIET ECHT LAST VAN HET

SUIKERFABRIEK

daar zal nog wel euh

een geur zijn die dat er hangt

dat wil ik niet betwisten

maar die wordt eigenlijk zo goed mogelijk geminimaliseerd

vroeger was het veel erger dan nu de geurhinder

want er is onlangs zelfs

ik weet niet een krantenartikel verschenen in de krant waar dat de bewoners [nadruk] net juist vertellen

over de geurhinder en het lawaai eigenlijk

dat, dat is afgenomen

dat staat daar in misschien kunt u dat daarbij gebruiken

U ZEI DUS DAT HIER EEN MUSEUM ZOU MOGEN KOMEN

IS ER HIER EIGENLIJK SPRAKE VAN EEN SUIKERTOERISME IN TIENEN

SPEELT DE STAD EIGENLIJK IN OP HET SUIKERFABRIEK EN HET SUIKERMUSEUM

goh daar heb ik eerlijk gezegd niet zo een groot zicht op

euh nu ik denk niet dat echte toeristen

Tienen is geen toeristische stad ik zal het zo uitdrukken

ik vind Tienen ook

Tienen is op zich geen aantrekkelijke stad

als ge daar tegen Sint-Truiden ziet, wat hier maar een 10 km van ligt

dat is een heel ander stad [nadruk] die is veel opener, veel socialer [nadruk]

pas op

de gemeente hé het gemeentebestuur tracht hier altijd iets aan te doen
ze zijn hier bezig met een groot Arenaproject
waar waarschijnlijk winkelgalerijen gaan komen
en euh een cinemazaal, een filmzaalcomplex
maar tegen dat dat er staat is er nog veel euh
**MAAR DAT ARENAPROJECT DAT IS NIET HIER GELEGEN DAT IS GELEGEN AAN DE
KAZERNE**

aan de kazerne ja in Tienen
nu wij liggen net buiten de stadzone buiten het stad aan de andere kant van de ring
en suikertoerisme ik betwijfel het
in Tienen is er sowieso weinig toerisme dus
**MAAR VINDT U DAT DE STAD MEER [nadruk] MOEITE ZOU MOETEN DOEN OM
RECLAME TE MAKEN VOOR HET SUIKERTOERISME EN VOOR DE SUIKERFABRIEK
DAT ZE ECHT MOEITE ZOU DEN MOETEN DOEN OM TOERISTEN AAN TE TREKKEN**
[stilte van 4 sec] [ze denkt na]
dat mag wel euh
maar ik denk dat het een beetje een wisselwerking is van geven en nemen
nu pas op wij mogen niet [nadruk] klagen wat betreft de periode dat we hier biencampagne hebben
dus tussen september en december
wij stellen onze fabriek op dat moment ook open voor mensen, scholen die geïnteresseerd zijn om een
bezoek te komen brengen
en hier komt heel [nadruk] veel volk over de vloer hé
dus ons fabriek is eigenlijk wel ja
daar zijn mensen wel voor geïnteresseerd om dat te zien

**DUS TUSSEN DIE PERIODE DAT DE SUIKER GEPRODUCEERD WORDT DAN
ONTVANGEN JULLIE HEEL VEEL MENSEN OP EEN DAG
KAN U DAAR EIGENLIJK EEN CIJFER OPPLAKKEN VAN HOEVEEL MENSEN HIER PER
DAG BINNENKOMEN**

goh dat durf ik niet zeggen
ik kan dat wel navragen bij de gidsen
of zij u daar een gemiddelde van kunnen geven per dag
[stilte van 9sec]
DUS HIER IS DUS OOK EEN VASTE GIDS DIE DE MENSEN MOET RONDLEIDEN
3 gidsen
ja, en hier wordt echt [nadruk] gegidst met serieuze apparatuur euh ja
dat zijn eigenlijk ja een soort toestellen waar dat ze spreken eigenlijk met een semafoon of
en de mensen kunnen het beter horen door het feit dat zo een toestel hebben om in hun oren te steken
ik zen de naam daar van kwijt
dat gebruiken ze in museums soms ook hé
weet ge wat ik bedoel [ze denkt na]
ik kan er echt niet opkomen ja
maar daar gidsen die mee
ik ben daar straks nog gepasseerd
en dan komen die toestellen terug binnen en dan moeten allemaal die oortjes ontsmetten
voor de volgende
ja dat wordt dus effectief [nadruk] gedaan hé
daar wordt wel rekening mee gehouden met de hygiëne hé enal
**MAAR TIJDENS DIE RONDLEIDINGEN DUS DAN WORDT ER TOCH MEER DE NADRUK
GELEGD OP HET PRODUCTIEPROCCES DAN OVER HET ERFGOEDGEDEELTE ZAL IK
MAAR ZEGGEN**
**HET IS NIET DAT MEN GAAT ZEGGEN: "JA DIT GEBOUW HIER AAN DE OVERKANT WAS
VROEGER EEN KLOOSTER EN NU WORDT HET GEBRUIKT VOOR DE DIRECTIE"**
HECHT MEN DAAR OOK BELANG AAN OF IS HET VAN
[ze onderbreekt de interviewer]

neen

HET IS DUS PUUR HET PRODUCTIEPROCESS DAT VAN BELANG IS
inderdaad

GOED DAT WAREN ZO EEN BEETJE DE VRAGEN
HARTELIJK BEDANKT OM MEE TE WERKEN
dat is graag gedaan

Transcriptie interview 2: Tom Morren

Ik ken deze persoon al 4 jaar ondertussen. Ik ben in contact gekomen met deze persoon omdat we allebei geschiedenis studeren aan de KUL. Ik weet uit onze contacten dat hij in Tienen woont. Hij woont in de nabije omgeving van de suikerraffinaderij en was dus ook een goed geplaatste persoon om te interviewen.

BIOGRAFISCHE FICHE

Naam respondent: Tom Morren

Geboorteplaats: Tienen

Geboortedatum: 28 oktober 1987

Burgerlijk status: Woont nog bij ouders

Woonplaats: Groenstraat Tienen

Studies: Master geschiedenis aan de KUL

Huidig beroep: Student

Band met de fabriek en omliggende buurt: Hij woont in de Groenstraat in Tienen, wat gelegen is in de 'achtertuin' van de Tiense Suikerraffinaderij. Deze straat maakt deel uit van de Potterijwijk

Persoonlijkheid: Open

Prater: Ja

Houding: Goede houding, relax, komt lossers naar mate het interview vorderde

TECHNISCHE FICHE

Locatie interview: Blijde-Inkomststraat 21 3000 Leuven. Het interview werd afgenomen in de letterenbibliotheek op het gelijkvloers aan groepwerktafel nummer 1

Datum interview: 3 december 2008

Start interview: 9u40

Duur interview: 13min 46sec

Opmerkingen over het verloop: Dit was het 2^e interview in een reeks van 5. Dit interview is vlot verlopen. De respondent antwoordde vlot op de vragen, met een grapje tussendoor. Dit is een bewijs van de personaliteit van de persoon. De respondent is een zeer open persoon. Doordat ik deze persoon persoonlijk goed ken, ontstond er de vrees dat het interview in kwaliteit hierdoor zou afnemen. Dit was echter niet het geval. Het interview is zowel kwalitatief als kwantitatief goed verlopen. Het enige negatieve punt aan dit interview is dat men soms wat achtergrondgeluid hoort. Dit zijn de stemmen van andere studenten die ook aanwezig waren in de bibliotheek.

Transcriptie:

GOEDENMORGEN MIJN EERSTE VRAAG VOOR U IS WAT IS UW VOLLEDIGE NAAM

Tom Julien Constant Morren

TOM WAAR BEN JE GEBOREN

ik ben geboren in Tienen op 28 oktober 1987

WELKE STUDIES VOLG JE

ik volg voor de moment master geschiedenis

daarvoor heb ik in het middelbaar onderwijs de hele tijd Latijn-wiskunde gevolgd

EN WAAR WOON JE ERGENS

ik woon in de Groenstraat nummer 6 in Tienen

WOON JE AL LANG IN DE GROENSTRAAT IN TIENEN

ik heb euh
ik woon daar al een paar jaar
ik weet nog van in mijn kindertijd dat we in Aandorenstraat hebben gewoond
ergens in de buurt nog van het suikerfabriek
WOON JE GRAAG IN DE GROENSTRAAT
ja een heel rustige buurt
een beetje weg van het stad
ik heb daar niet echt klagens van neen
ZOALS JE DUS ZEI WOON JE DUS KORT BIJ HET SUIKERFABRIEK
HEB JE OVERLAST VAN HET SUIKERFABRIEK
euh van tijd, van tijd wel
ik woon ook dicht bij de ring
en van tijd als de bietencampagne begint
hoort ge van tijd de zware tractoren op de ring rijden
ook als het begint hebt ge euh
bijvoorbeeld ook stankoverlast maar dat zijt ge na een paar dagen gewoon
ook ene keer meegemaakt dat er politie in de wijk kwam
om te zeggen dat er een zwavellek was in het suikerfabriek
en dat we onze woningen best niet konden verlaten
dat [onverstaanbaar], dat we serieuze last van gehad hebben
VINDT U DUS DAT DE SUIKERFABRIEK GENOEG REKENING HOUDT MET DE BUURT EN
ZIJN OMGEVING
IK BEDOEL PROBEREN ZE EEN BAND TE SCHEPPEN MET DE BEWONERS DOOR TE
ZEGGEN: "JA JULLIE MOGEN EENS EEN GRATIS RONDLEIDING KOMEN VOLGEN"
EN OOK QUA MILIEUNORMEN EN ZO
dat is mij niet opgevallen
het enige wat mij opvalt, is van tijd de rook die er uit komt
en de stank [half lachend]
voor de rest nog nooit niets van het suikerfabriek gehoord
HAD U DAN NIET LIEVER ERGENS ANDERS GEWOOND BIJVOORBEELD OP HET
PLATTELAND OF IN TIENEN IN HET CENTRUM ZELF
neen, liever niet in Tienen centrum zelf aangezien Tienen centrum zelf zo ja [denkt na] doods lijkt
terwijl daar waar ik woon ongeveer nog een paar keer met de mensen kunt praten
alhoewel die al redelijk oud zijn, maar toch krijgt van tijd tot tijd een goedendag
ik denk niet dat ge dat in het centrum gaat krijgen
en ik heb ook het gevoel dat het centrum wat leeg staat ten opzichte van de straten er rond
WELKE VERANDERINGEN HEB JIJ ZIEN GEBEUREN TER VERBETERING VAN DE BUURT
DAN BEDOEL IK DUS DE POTTERIEWIJK ZELF IN TIENEN WAAR JIJ WOONT
qua infrastructuur valt het serieus tegen
als ge ziet bij de vorige burgemeester
die kwam elke dag in de straat door
we hadden gehoopt dat die iets zou doen aan de erbarmelijk staat van de straat en van onze wijk
maar dat is dus blijkbaar niet gebeurd
terwijl dat ge ziet dat andere burgemeesters, gelijk als Logist, die van Oplinter komt
euh toch serieuze inspanningen geleverd heeft voor zijn dorp
ook andere bijvoorbeeld
in Houtem hebt ge een schepen wonen, die heeft voor zijn oprit
ja euh die heeft gewoon er voor gezorgd dat zijn oprit een schone weg heeft
en dat die geen last heeft van snelheidsduivels en euh [gemompel] ja
weer zo een heel installatie van 1 of andere briljante ingenieur bedacht
anders was dat nooit gebeurd
wat ik mij wel herinner dat zo enkele jaren geleden
mensen zijn begonnen met een wijkcomité op te richten "De Potterie"
daarin zitten dus mensen van de Limburg zelfs, die dus niet in Tienen geboren zijn
die daar bij begonnen zijn

ik herinner mij deze zomer dat zo een soort van grote barbecue georganiseerd hadden in de Moespikstraat met een optreden van een groepje
maar ik heb zo ook het gevoel dat ze niet iedereen erin betrekken
bijvoorbeeld de buurman dat is zo iemand die een hartinfarct heeft gehad
die een slechte heup heeft, die mag niet meer werken
die bijvoorbeeld [lacht] die kwamen ze niet vragen om [onverstaanbaar door gelach]
dat is zo een beetje de wrevél zo
MAAR HET IS DUS WEL EEN WARME [nadruk] BUURT OM IN TE WONEN
ja [denkt na]
ge hebt zo ja [gestotter]
bepaalde mensen, de overburen ofzo, dat zijn oudere mensen
en die kennen ons eigenlijk al van kindsbeen af
die hebben ons zien opgroeien, daar zeg ik van tijd wel iets tegen
maar die beginnen stilaan weg te vallen door sterften en zo
aan de rechterkant hebt ge nu veel buitenlanders wonen, waarbij ge dus geen contact hebt
bijvoorbeeld bij die Marokkanen bij ons in de buurt
daar hoort ge de pa wel eens roepen tegen zijn vrouw en tegen zijn kinderen
maar daar hebt ge dus niet dat contact bij
en ja dingen euh
voor de rest is het een warme buurt, allez ge hebt er geen klagen niet dat ge daar overlast hebt
alleen van tijd zaterdagavond wanneer dat er een zatte kloot voorbij komt [lachend]
U ZEI DUS DAARJUIST DAT ER EEN VZW BESTAAT VZW DE POTTERIJ IS HET DAN ZEKER
ORGANISEREN ZIJ NOG MEERDER SOCIALE ACTIVITEITEN OF IS HET ENKEL IN DE ZOMER EEN BARBEQUE
euh van tijd tot tijd is er wel zo iets in de brievenbus, maar het is vooral in de zomer
ik denk dat de zomer er zich toe leent voor de wijk zo eens bij mekaar te brengen
het 1e dat ik me daar van herinner was dat ze euh
ze in de paterskerk iets georganiseerd hadden
nu denk ik dat dat ook iets is van hun dat ze bijvoorbeeld
nu staat er bij de paterskerk een mooi bordje waarvoor de paterskerk stond dat stond daar vroeger
bijvoorbeeld niet
ze hebben de paterskerk eigenlijk een beetje terug gerenoveerd
om het een beetje mooier te maken voor een historisch monument te Tienen
DUS JIJZELF BENT NIET ECHT BETROKKEN MET DE SOCIALE ACTIVITEITEN IN JE BUURT
neen zeker, niet zeker niet [met nadruk]
HEB JIJ DAAR SPIJT VAN LANGS 1 KANT
ZOU JE JE GEBUREN NIET BETER WILLEN LEREN KENNEN
euh [nadenkend] ik ken mijn geburen wel
van tijd klap ik is wel tegen mijn buurman, tegen die oudere mensen
maar over bijvoorbeeld wat zo een paar huizen verder gebeurd
ja dat gaat u niet aan, ge hoort daar van tijd wel is geruchten van
en ja bij die
bij die allochtonen, bij die Polen enzo
ik knik wel is als die voorgaan, vooral tegen die zuster van die [lacht]
maar voor de rest ja hebt ge daar weinig zaken bij
bij die dingen, bij die euh
bij de ander mensen ook
U ZEI DUS DAT DE POTTERIE EEN RUSTIGE WIJK WAS OM IN TE WONEN
MAAR WELKE GENRE MENSEN WOONT ER EIGENLIJK IN DE POTTERIE
ZIJN DAT OVERWEGEND JONGE MENSEN OF OUDERE MENSEN
bij ons in de straat hebt ge de oudere mensen
maar zoals ik zei zijn die stilaan aan het wegvallen
ge hebt dan zo aan de ene kant de buitenlanders wonen

aan de andere kant ja hebt ge zo het gevoel dat niet de meest sociale elite is die erin woont
ge hebt zo wel zo ene die bij het stad betrokken is
Bonney dacht ik dat die heette die is zo euh
ge hebt zo een paar deftige mensen, maar ge hebt dan ook zo mensen die praten dan over makakken
[nadruk]in plaats van over buitenlanders
en ge hebt dan ook zo dingen, van zo een beetje verder de Moespikstraat, die is zo volks dat ge zegt
van echte Tienenaars
zo plat [nadruk] praten, zich weinig gegeneerd voelen, nogal ruw in de omgang enzo
NU OVER TIENENAREN DAN DENK IK METEEN AAN SUIKER
BENT U FIER OM TIENENAAR TE ZIJN VAN DE [nadruk] SUIKERSTAD EIGENLIJK VAN
BELGIË, MISSCHIEN WEL VAN WEST-EUROPA
ik euh
OF MAAKT HET MISSCHIEN TOTAAL NIET UIT
het maakt eigenlijk niet zoveel uit alhoewel ik van tijd toch wel uitpak met mijn Tiense gezegden
en met Tiense woorden en met Tiense tussenwerpsels
ik vind Tienen wel een euh [zoekt naar zijn woorden]
ik vind er geen woord voor
ge moet een klein beetje uw dialect kunnen en dat is wel
ge moet er is mee kunnen uitpakken
maar zeggen van zo euh
wij produceren suiker voor u
ik associeer mij niet echt meteen met het suiker als ik zeg dat in van Tienen kom
eerder met het dialect als ik woon in Tienen
HET SUIKERFABRIEK ZELF DAN HEBT U DE SUIKERFABRIEK AL IS BEZOCHT
het suikerfabriek niet, maar wel het suikermuseum
VINDT U DAN DAT DE STAD TIENEN DAN NIET GENOEG PROMOTIE MAAKT VOOT HET
SUIKERTOERISME EN DE SUIKERFABRIEK ZELF
neen, maar ik heb het gevoel dat de suikerfabriek zo een beetje euh
ik denk niet dat ze daar echt
dat ze echt bezig zijn het suikerfabriek in stand te houden
ik denk dat ze zich vooral concentreren op nieuwe industrie in de Grippen
dat ze zeggen: “de suikerfabriek dat is goed zolang ze er is”
ik heb ook zoal geruchten gehoord dat ze de suikerfabriek hier willen weghalen
ik heb niet echt geweldige campagnes gezien om te zeggen “de suiker moet in Tienen blijven”
ik denk dat de suikerfabriek echt nog zo een voorbeeld is van oude industrie die stilaan vergaan
en die stilaan waarschijnlijk zich gaat verplaatsen naar 1 of ander 3e wereldland
waar ze dat goedkoper gaan produceren
DUS VIND JE DAT DE VLAAMSE OVERHEID OF MISSCHIEN DE FEDERALE OVERHEID
MEER ZOU MOETEN INVESTEREN OM DE SUIKERINDUSTTIE ECHT [nadruk] WEL IN
BELGIË OF IN TIENEN TE KUNNEN TE HOUDEN
ze zouden dat kunnen doen aangezien dat er toch voor bepaalde boeren
die een soort van suikerbietenproductie
ja zich richten op suikerbieten
op suikerbieten toeleggen
dat die hun oogst nog kwijt kunnen anders zouden die ook
denk ik radicaal moeten omschakelen
ik bedoel daarmee ja in het algemeen
ze komen van overal aanrijden met suikerbieten
dus ik peis voor ja
de suikerfabriek is niet alleen de industrie zelf, maar zo die boeren die komen leveren
ik denk dat gij een deel van uw electoraat wilt behouden, dat ge toch ervoor zult voor moeten zorgen
dat die suiker toch gaat moeten blijven maarja
dat zijn allemaal keuzen die ge maakt
U ZEI DUS JUIST DAT U GERUCHTEN HAD OPGEVANGEN DAT HET SUIKERFABRIEK
MISSCHIEN ZOU VERDWIJNEN

ZOU JE SPIJT HEBBEN ALS HET SUIKERFABRIEK ECHT MOEST VERDWIJNEN

het gaat wel om ja [zoekt na zijn woorden]

als ge dan toch Tienen suikerstad zou zeggen

zou het dan wel spijtig zijn aangezien dat het weggaat

dus het is ook geen klein [nadruk] bedrijf, allez als ge zo vanuit de luchtfoto's zo naar Tienen kijkt

ziet ge dan de suikerfabriek toch een euh

dat is een heel serieuze oppervlakte inneemt

dus als het suikerfabriek daar weggaat, het is niet dat ge ineens gaat zeggen euh

“we breken hier alles af en er komt hier iets nieuw”

dus dat gaat toch ook serieus wat verkrotting meebrengen aangezien dat de suikerfabriek zo net op de rand

tussen Tienen ja, buiten de stadskern ligt

dat gaat ook geen positieve indruk maken

als ge daar zo een krot van een gebouw ziet liggen net buiten uw stadskern

dus ik denk sja [denkt na]

MAAR STEL DUS HET SUIKERFABRIEK MOET VERDWIJNEN WAT MOET ER VOLGENS

JOU OP DE LOCATIE KOMEN VAN DE SUIKERFABRIEK

JA HET ZAL VERKROTTEN

MAAR STEL DAT DE STAD ZEGT "JA, KIJK WE WILLEN HIER IETS MAKEN EN DE BUURT MAG BESLISSEN"

WAT MOET ER VOLGENS U KOMEN OP DIE LOCATIE

ja [denkt na]

daar heb ik nog niet meteen over nagedacht [aarzelend]

over wat er zou kunnen komen maar

misschien pff [zucht]

[stilte van 8 sec]

we hebben al een sportcentrum, dat is het 1e wat erin mij opkomt zo een sportcentrum

maar ge hebt er al 1 op het Houtenveld

wat zou er kunnen komen [vragend]

nieuwe industrie misschien [nadruk], maar dat ligt zo dicht bij de kern wel nu ja

ge hebt zo een heel nieuw centrum dat dicht bij de stad ligt

ik zou het niet meteen weten misschien nog een extra wijk ofzo

zoals [stilte van 3 sec]

ja dat hebt ge ook zo allemaal als ge zo

ik weet niet als je al ooit langs de Viandra gepasseerd bent

ge hebt zo de Viandra

daarnaast hebt ge zo een heel sjeke villawijk

ik was daar beschaamd dat ik daar met mijn fietsje door moest [lacht]

maar het valt niet meteen te vervangen

door zo iets duidelijk

een deftig stadspark [lacht]

OK GOED DAT WAREN MIJN VRAGEN ZO EEN BEETJE

BEDANKT VOOR DE MEDEWERKING TOM

dat is graag gedaan

Transcriptie interview 3: Johan Wuyts

Ik kwam in contact met deze man via mijn vader. Hij kent met deze persoon via mijn oude school (het Koninklijk Atheneum Tienen). Ze zitten namelijk samen in de schoolraad. Hij raadde me aan om Johan te gaan interviewen omdat hij als huisdokter veel mensen van Grimde en Tienen over de vloer krijgt en ook omdat hij ook woont in de omgeving van de suikerfabriek.

BIOGRAFISCHE FICHE

Naam respondent: Johan Wuyts

Geboorteplaats: Kapellen (bij Antwerpen)

Geboortedatum: 5 november 1961

Burgerlijk status: Gehuwd en samenwonend

Woonplaats: Kerkstraat (Grimde) Tienen

Studies: Geneeskunde

Huidig beroep: Huisarts

Band met de fabriek en omliggende buurt: Zijn straat waarin hij woont, grenst aan de Tiense Suikerraffinaderij.

Persoonlijk: Open

Prater: Ja

Houding: Goede houding ten opzichte van de interviewer, goede prater, legt alles klaar en duidelijk uit.

TECHNISCHE FICHE

Locatie interview: Kerkstraat (Grimde) Tienen. In de praktijk van dokter Johan Wuyts

Datum interview: 3 december 2008

Start interview: 18u10

Duur interview: 9min 48 sec

Opmerkingen: Dit was het 3e interview in een reeks van 5 interviews. Het interview is vlot verlopen. De respondent antwoordde steeds klaar en duidelijk op de vragen. Enige kanttekening was misschien de sfeer en locatie waarin het interview verliep. Doordat ik tijdens het spreekuur moest gaan was er toch sprake van enige tijdsdruk. Het interview werd eenmaal worden onderbroken door het gerinkel van de telefoon van de dokter. Dit heeft echter geen grote negatieve invloed uitgeoefend op de kwaliteit van het interview.

Transcriptie:

IK ZOU HET INTERVIEW WILLEN STARTEN MET DE NAAM WAT UW NAAM IS

Johan Wuyts

EN WAT IS UW GEBOORTEDATUM

5-11-1961

EN U BENT GEBOREN IN TIENEN

neen, in Kapellen bij Antwerpen

EN WAT IS UW HUIDIGE BAAN

ik ben huisarts

EN WOONT U AL LANG IN DEZE STRAAT

ik woon hier sinds 1 mei 1993

EN HEB U ALTIJD UW PRAKTIJK GEHAD IN DEZE STRAAT

ik heb eerst 6 jaar op de Sint -Truidense steenweg nummer 19 gewoond

dat is hier 150 m vandaan
WOONT U GRAAG IN DEZE BUURT
ik woon hier behoorlijk [nadruk] graag ja

U WOONT KORT BIJ HET SUIKERFABRIEK
VINDT U DAT HET SUIKERFABRIEK GENOEG REKING HOUDT MET ZIJN BUURT EN ZIJN
OMGEVING

IK BEDOEL DAN DUS QUA OVERLAST VAN GEUR EN VAN MILIEUHINDER EN ZO

nu moeten we eerlijk zijn dat in de loop van de jaren [nadruk] dat ik hier woon

ik woon dus nu al 21 jaar in Grimde

dat de toestand aanzienlijk [achtergrondgeluid was geluid dat er iemand binnenkwam om naar
wachtkamer te gaan] verbeterd is

we hebben ten eerste de koeltoren die hier vlak achterstond en die regelmatig last gaf, het ganse jaar
door omwille van de dampen

die nu al een aantal jaren gewoon euh

allez die weg is nu zelfs en een aantal jaren buiten werking is

dus euh vroeger hadden we daar al eens nattigheid van, maar die is volledig weg

de geuren euh [denkt na]

daar zijn eigenlijk euh

allez daar hebben we alleen maar problematiek in euh

tijdens de campagne en euh

dat kan hier overdreven zijn, maar in global genomen is de campagne gaande van de maanden

van eind september tot meestal de periode tussen Kerst en Nieuwjaar

euh maar dat is dan ook niet dagelijks

en uiteindelijk is dat een geur waaraan dat ge behoorlijk goed went

alhoewel dat hij soms nog irritant kan zijn maar het is niet echt overheersend

het is in die mate gelukkig dat het gedurende die maanden is

want het zijn niet echt die maanden meer dat ge op uw terras zit

of dat ge euh allez een buitenactiviteit doet

MAAR TOCH HAD U NIET LIEVER OP HET PLATTELAND GEWOOND

euh [aarzelend]

misschien ook

ja ook daar durf ik niet op antwoorden

dat hangt gewoon van de locatie af waar ge woont

van de burens die ge rond u hebt

nu in het platteland kunt ge ook al eens een keer een mestgeur hebben of euh

als er toevallig een kippenkwekerij of een varkenskwekerij ergens in de geburen zit euh

dus ik denk dat iedereen zijn stukje last heeft

ik woonde vroeger in Leuven, kort bij Stella Artois

en daar is ook heel dikwijls de geurhinder

die het ganse jaar kan door primeren

dus ik denk dat dat overal [nadruk] misschien wel een keer of ge moet in het midden van een eikenbos

gaan wonen en dan nog zorgen dat daar niets gebeurt

daar zal het niet zo fel rieken

maar in globo gezien heb ik daar zeer weinig problemen mee van hier te wonen

DE BUURT GRIMDE ZELF IS DAT EEN HECHTE, WARME BUURT OM IN TE WONEN

euh de buurt zelf is nog niet zo slecht

in Grimde euh is er nog wat wij gaan noemen zeer veel mantelzorg

dat wil zeggen dat de mensen toch redelijk goed voor mekaar instaan

allez uit ondervinding weten we dat als er ergens iets gebeurt of ergens iemand iets nodig heeft dat hij

toch er toch nog heel dikwijls burens zijn die inspringen

ik zal niet zeggen dat het buurtleven of het sociale leven hier heel [nadruk] sterk is

maar er zijn wel een paar dingen en euh

de mensen kennen mekaar toch nog steeds

de mensen van dezelfde straat bedoel ik of van hetzelfde stukje steenweg

euh de Pastorijstraat is ook een zeer lange straat in Grimde
maar de mensen die laat mij zeggen op een afstand van een honderdtal meter wonen
meestal kennen die mekaar dus nog wel en euh
dat valt toch nog wel best mee

ER IS DUS NOG WEL ECHT SPRAKE VAN EEN SOCIAAL LEVEN IN GRIMDE

een stukje wel
euh de oude de vroegere oudere gloriën, de lustige boeren van Grimde euh en euh
[telefoon rinkelt, interview wordt 9 sec onderbroken]
de lustige boeren hier in Grimde dat denk ik niet dat dat nog veel bestaat
maar ge hebt toch nog altijd een KAV afdeling, een stukje KWB afdeling, een ziekenzorg euh
er zijn toch nog een aantal dingen
die hier in Grimde als sociaal entertainment doorgaan
het heeft nog altijd een beetje zijn eigen schoolje euh
met daar ook een ouderraad in
en euh dat is allemaal in globo genomen euh
is toch nog een beetje sociaal leven in Grimde, alhoewel dat ik dat eigenlijk in de loop van die 20 jaar
toch wel zie verminderen heb

EN NEEMT U DAN ZELF OOK DEEL AAN BEPAALDE SOCIALE ACTIVITEITEN

hier in Grimde euh
ga ik zelf nog wel een keer naar een pannenkoekendag of een pastadag of van die toestanden ja
euh vroeger had ik daar eigenlijk veel meer tijd voor, maar euh ja door de toegenomen
beroepsactiviteiten moet ik eerlijk zeggen dat dat bij ook behoorlijk allez fel is afgenomen

EN WAT ZOU ER VOLGENS U MOGEN VERANDEREN AAN GRIMDE

goh euh [denkt even na]
er zijn een paar dingen euh
ik bedoel een paar projecten die hier toch nog lopende zijn, die misschien wel goed zijn
er komt een historische wandeling door Grimde waar men aan het werk is en waarin de drie tumuli
mee in betrokken zijn
ik hoop dat dat een beetje een aspect geeft om toch een beetje euh opfrissing allez opfleuring
de situatie die men rond de kerk gecreëerd heeft is niet [nadruk] ideaal
euh en er zijn nog een aantal dingen van voetpaden, van lokale situaties die allemaal kunnen verbeterd
worden
wat de mensen betreft god ja
in globo gezien is het in die 20 jaar ook van een oudere buurt, want vroeger hadden we heel veel
mensen die in Grimde wonen euh betrokken hun huis euh via de suikerfabriek
en waren vroeger werknemers van de suikerfabriek
maar gezien de suikerfabriek zeer sterk afgeslankt is, zeker wat het aantal werknemers betreft
zijn die mensen die daar van afhankelijk waren eigenlijk allemaal stilletjes aan aan het verdwijnen
of aan het overlijden
zodanig dat de buurt van een relatief oude buurt, zoals ik ze 20 jaar geleden kende
nu toch wel geëvolueerd is naar een veel jongere buurt, ook omdat de uitvloeit vanuit Leuven
en euh waar het dan toch veel duurder is om huizen en grond te kopen.
euh dat dat ook naar hier uitgeweken is en dat je hier dus toch nog voor een relatief betamelijke
[nadruk] prijs euh
een woning kunt aankopen waarin een jong gezin eigenlijk toch zijn mee zijn plan mee kan trekken
dus op dat gebied is Grimde de laatste jaren [nadruk] duidelijk verjongd
wat ook [nadruk] zijn voordelen heeft
[stilte van 4 sec]

ALS MEN AAN TIENEN DENKT DAN DENKT MEN DUS VAAK AAN DE SUIKER MISSCHIEN DE [nadruk] SUIKERSTAD VAN BELGIË, MISSCHIEN WEL VAN WEST- EUROPA

BENT U DAN ENIGSINDS FIER DAT U INWONER VAN TIENEN BENT

ja [overtuigend] ik vind de suiker daarin toch wel
en zeker sinds dat er het suikermuseum bijgekomen is in Tienen, wat ik echt een meerwaarde vind
voor de stad euh
moet ik eerlijk zeggen dat als
en ik heb heel veel contact met buitenlanders, omwille 1 van mijn hobby's euh
dat ik dan toch die mensen graag, als daar de kans toe heb
een beetje wijs opdat specifieke aspect van Tienen euh en op het suikermuseum
euh ik moet ook eerlijk zeggen dat het museumgebeuren hier in Tienen op dat gebied een duidelijke
[nadruk] vooruitgang gemaakt heeft
en dat we daar nu toch een beetje mee kunnen uitpakken euh met de streek Tienen Hoegaarden
dat ik vind dat daar de laatste 7 jaar een zeer positieve [nadruk] kentering in gekomen is

DUS U VINDT DAT DE STAD TIENEN WEL DEGELIJK GENOEG PROMOTIE MAAKT VOOR HET SUIKERTOERISME

ja [overtuigend] ik denk als ze voor iets promotie maken dat het nu net voor dat is ja
en dat ze daar toch wel vrij goed mee naar buiten komen
ze zijn ook, kwestie van stad euh
hebben ze behoren ze tot de betere websites van Vlaanderen daaromtrent
dus ik heb daar het gevoel dat ze wel goed hun best doen
beter kan altijd, maar het is ooit veel slechter geweest

ZOU U SPIJT HEBBEN MOEST DE SUIKERFABRIEK VERDWIJNEN

ik denk dat dat euh
wel een essentieel onderdeel van Tienen is
ja, ik zou dat toch heel jammer vinden moest dat echt definitief
allez moest er nu plots een beslissing komen dat definitief verdwijnt
dan denk ik dat Tienen een stukje van zijn ziel kwijt is ja
EN STEL NU IN HET SLECHTSTE SENARIO HET SUIKERFABRIEK VERWIJNT
WAT MOET ER VOLGENS U KOMEN OP DE LOCATIE VAN HET SUIKERFABRIEK
ja, dat is in cé [mompelt en zoekt naar zijn woorden]
een archeologisch museum daar te zetten in verband alles wat met suiker te maken heeft
dat zou het meest logische zijn, maar ik denk dat het terrein daarvoor wel wat te groot is
euh [denkt na]
in cé is het een industrieterrein, dus ik zou ergens kunnen hopen
dat naar de bevolking toe er zich toch een ander industrie zou vestigen zodanig dat er werkgelegenheid
enigszins bewaard blijft
euh maar euh
het is een beetje een doemscenario en ik denk als dat zou gebeuren
dat we eerst toch een aantal jaren [nadruk] met een serieuze terugval gaan te maken hebben wat de
sociale status van Tienen en zo betreft

OK DAT WAS GOED. DAT WAREN DE VRAGEN HARTELIJK BEDANKT VOOR UW MEDEWERKING DOKTER

with pleasure [nadruk]

Transcriptie interview 4: Dirk Ruytings

Ik kwam in contact met deze persoon door mijn 1° respondent (Lieve Vanzurpele). Zij vroeg aan mij of ik nog andere mensen moest interviewen voor deze opdracht en regelde zo een afspraak met Dirk Ruytings.

BIOGRAFISCHE FICHE

Naam respondent: Dirk Ruytings

Geboorteplaats: Tienen

Geboortedatum: 16 mei 1959

Burgerlijke status: Gehuwd en samenwonend

Woonplaats: Oplinterse Steenweg (St-Margriet Houtem) in Tienen

Studies: Burgerlijk ingenieur

Huidig beroep: Director sugar factories (directeur van de Tiense Suikerraffinaderij)

Band met de fabriek en omliggende buurt: De respondent is een werknemer van de Tiense Suikerraffinaderij. Hij is de directeur van de suikerfabriek in Tienen. Hij woont in St-Margriet Houtem, wat een onderdeel vormt van Tienen. Maar hij woont niet in de directe omgeving rond de suikerfabriek.

Persoonlijkheid: Open

Prater: Ja

Houding: Relax, goede medewerking, praat vlot, zeer geïnteresseerd

TECHNISCHE FICHE

Locatie interview: Aandorenstraat 1 3300 Tienen, op de werkplaats van de respondent (in het kantoor van Dirk Ruytings)

Datum interview: 5 december

Start interview: 15u30

Duur interview: 17min 37sec

Opmerkingen over het verloop: Dit was het 4^e interview in een reeks van 5. Het interview is zeer goed verlopen. De respondent beantwoordde vlot en duidelijk de vragen. Tevens was toonde hij een grote interesse voor het onderwerp van de paper. Hij bracht me ook in contact met mijn laatste respondent.

Transcriptie

IK ZOU HET INTERVIEW WILLEN STARTEN MET DE VOLGENDE VRAAG

WAT IS UW NAAM

Dirk Ruytings

EN WAAR BENT U GEBOREN

Tienen

WAT IS UW GEBOORTEDATUM

16-05-59

WAAR WOONT U NU ERGENS

nog altijd in Tienen op de Oplinterse Steenweg

EN HEBT U ALTIJD OP DE OPLINTERSE STEENWEG GEWOOND

neen, neen euh

in mijn jeugd in Sint Margriete-Houtem

en daarna als ik in Antwerpen werkte euh in Zwijndrecht

DUS U BENT WEL AFKOMSTIG UIT DEZE STREEK

ja, ik ben afkomstig uit Tienen

WAT IS UW HUIDIGE FUNCTIE IN DE SUIKERFABRIEK

ik ben directeur van de suikerfabrieken

dat wil zeggen verantwoordelijk onze fabrieken in Tienen, Wanze met zijn twee rapperijen

Longchamps en Owagne en de productie in Oreye

WELKE SPECIFIEKE STUDIES HEBT U GEDAAN

burgerlijk ingenieur

U ZEI DUS DAT U OOK IN ANTWERPEN HEBT GEWERKT

U HEBT DUS NIET ALTIJD IN HET SUIKERFABRIEK GEWERKT

neen, neen

ik heb na mijn studies eerst in de petrochemie gewerkt bij BP Chemicals op Linkeroever in Antwerpen en dat was als productie-ingenieur

WERKT U GRAAG IN HET SUIKERFABRIEK

ja uiteraard want anders zou ik hier geen [lacht] 20 jaar reeds werken

IS HET EEN ZWARE, STRESSERENDE JOB DIRECTEUR VAN EEN TOCH ZEER GROOT BEDRIJF

hmm [denk even na]

dat is een moeilijke vraag

want wat is stress euhm

HET BRENGT TOCH VERANTWOORDELIJKHEID MEE

ja er is verantwoordelijkheid

maar euh die verantwoordelijkheid die komt niet in ene keer, die wordt eigenlijk in de loop van de jaren

in de loop van die euh, enfin meer dan 20 jaar eigenlijk wordt die langzamerhand opgebouwd als ik begonnen ben bij BP Chemicals destijds, dan was ik verantwoordelijk voor de productie van een kleine eenheid eigenlijk

daarna zijn er daar 2, 3 bijgekomen dus dat groeit

als ik dan naar de suikerraffinaderij gekomen ben, dan ben ik eerst 2 jaar verantwoordelijk geweest voor het euh laboratorium van de fabriek

dus relatief klein zonder echt grote euh verantwoordelijkheden naar productie en dergelijke toe

dus relatief euh beperkte omvang, dus genoeg tijd om en de fabriek te leren kennen en [nadruk] de mensen leren te kennen en [nadruk] de methodes te leren kennen die gebruikt wordt

wat is belangrijk wat is niet belangrijk, als ik daarna verantwoordelijk geworden ben, is de volgende stap geweest voor productie dan is dat weer een beetje uitgebreid

eigenlijk breidt dat langzaam uit en ge voelt dat niet aan als plots heel veel stress hé

het is een beetje als het verhaal van de kikker die in het warm water gegooid wordt hé

dat water wordt altijd warmer en warmer en uiteindelijk wordt die kikker gekookt maar die voelt dat niet hé

is het een beetje dat verhaal eigenlijk

VINDT U DAT DE SUIKERFABRIEK GENEDEG REKENING HOUDT MET ZIJN DIRECTE BUURT EN OMGEVING

daar hebben wij dus eigenlijk een euh de laatste jaren een echte omslag gehad

euh vroeger waren wij de grootste werkgever in de streek

de meeste mensen die hier in de buurt woonden werkten hier hmm euh

daar werd dus vanuit het bedrijf voor gezorgd als werkgever

wij waren, zijn nu nog altijd maar minder als vroeger natuurlijk een paternalistisch bedrijf

dus er werd voor de werknemers gezorgd

als nu de werknemers allemaal hier woonden moet er voor de buurt niets speciaal doen

er werd toch hier dus er werd automatisch vanuit het bedrijf voor hen gezorgd

dat is de laatste 10, 15, 20 jaar is dat eigenlijk omgeslagen

omdat nog weinig mensen uit de buurt die hier werken

en waar we vroeger een 30, 40 jaar geleden hier 3000 man werkten

werken er hier nu nog een 300 op de site hier
 dus dat is iets totaal anders gewoon, dus wij moeten naar buiten komen
 en veel meer aandacht voor de buurt hebben
 en aandacht voor de buurt hebben op alle vlakken
 wij zijn euh omringd door huizen
 langs 2 zijden van de fabriek zitten de huizen bijna in [nadruk] de fabriek met hun tuinen
 wat maakt dat die mensen dus toch euh
 alle lawaai horen euh al de stof vliegt tot bij hun
 er is toch wel wat hinder vanuit het bedrijf voor hun
 euh in de bietencampagne bijvoorbeeld komen hier 1.100.000 ton bieten binnen
 24 uur op 24, niet op zondag
 dus dat wil zeggen dat er heel wat transport is
 tussen de 600 à 800 leveringen per dag
 vrachtwagens die hier in en uit rijden
 dus ge krijgt dus ook enorm veel verkeer
 suiker hetzelfde hier wordt 200.000 ton suiker gemaakt op jaarbasis
 1 camion is 30 ton dus 200.000 gedeeld door 30 zijn zoveel camions
 die er buiten rijden aan de uitgang hier beneden bij de portier
 dus ge krijgt ook heel wat verkeers euh
 hinder zal ik niet zeggen, maar toch wel heel wat verkeer dat hier in en uit rijdt
 dus wij moeten sowieso veel meer kijken naar de invloed van van al die aspecten naar de buurt toe
 dus wat wij de laatste jaren doen is dus heel veel
 veel meer maatregelen nemen
 die hinder voor de buurt zoveel mogelijk beperken
 want dit is hier een fabriek hier zal dus altijd [nadruk] verkeer, hier altijd [nadruk] lawaai zijn, hier zal
 altijd [nadruk] geur zijn die aan het proces verbonden is
 dus dat kunnen we niet weg krijgen, maar we kunnen dat wel zoveel mogelijk beperken naar de buurt
 toe
 dat is één stukje, dat zijn wat we noemen technische [nadruk] maatregelen in de fabriek
 en daarnaast sinds 2005 [nadruk] organiseren we een buurttag
 dat is een dag waarbij we al de mensen die dus kort genoeg bij de fabriek wonen of bij de
 bezinkingsvijvers uitnodigen om de fabriek komen te bezoeken
 en dan geven we dus een presentatie over " dat gebeurt er allemaal in de fabriek ", mogen ze in de
 fabriek rondgaan met een gids en krijgen ze ook de gelegenheid om vragen te stellen aan mij
 en aan de directeur van de fabriek zelf
 zodanig dat ze ook weten dat: "kijk ik zie hier damp uit de schouw komen wat is dat voor iets"
 "Is dat gevaarlijk" "Is dat giftig" "Wat gebeurt er"
 of we hebben veel lawaai bij ons
 kan er iets aan gedaan worden
 ik zeg nu maar iets hé
 ze krijgen de kans om met hun vragen rechtstreeks niet met dus euh met iemand te praten die er iets
 kan aan doen
**DUS VROEGER WAS GRIMDE ECHT WEL GEKEND VOOR EEN ARBEIDERSWIJK DUS NU
 IS HET VEEL [nadruk] MINDER HET GEVAL**
 ja
**DE MENSEN KOMEN VAN VEEL VERDER OM IN HET SUIKERFABRIEK TE KOMEN
 WERKEN**
 dat was echt een typische arbeiderswijk
 de huizen heel veel door de raffinaderij zelf gebouwd
 er zijn er nog een aantal die van ons zijn, maar eigenlijk hebben we de laatste
 hm als er nu een huis leeg komt wordt het verkocht euh
 wat maakt dat dus onze eigen werknemers nog zelden euh in een huis van ons wonen
 er zijn nog wel een aantal mensen die hier werken die dus zo een typische arbeiderswoning gekocht
 hebben omdat zij dus als 1e mogen kopen
 maar de typische arbeiderswijk rond de fabriek is eigenlijk weg

daar wonen nu mensen ja van overal

VINDT U DAT GRIMDE EEN GEZELLIGE BUURT IS

STRAALT GRIMDE ECHT IETS TIENS [nadruk] UIT

HOE ZOU IK BIJNA ZEGGEN IETS ECHT KIJK DIT IS ECHT GELINKT AAN HET
SUIKERFABRIEK

de link tussen Grimde en het suikerfabriek is echt wel voor een groot stuk weg

waar dat die vroeger heel intens was

maar ik dit ook enkel maar van de verhalen van vroeger, van Grimde kermis en euh

andere zaken dat is eigenlijk weg

dat is weg

vroeger tot tot ho misschien, want ik heb het nog juist geweten

als ik hier kwam

dan was Grimde kermis een verlofdag in de raffinaderij

maar nu spreek ik zeker van 15 jaar geleden, dat is afgeschaft

omdat er teveel mensen van elders hier komen werken zijn en die zegden "moeten wij hier en dag
verlof voor nemen"

en dat is dus allemaal weg

die binding is dus eigenlijk voor een groot stuk weg

ZOU U GRAAG IN GRIMDE WONEN

dat is een heel moeilijke vraag [lacht] euh

ja daar zijn hele mooie stukken in Grimde ja [nadruk] ja [nadruk]

want ik ken daar mensen die daar wonen en die wonen daar eigenlijk heel mooi

en heel heel een beetje contradictorisch met het aspect van een arbeiderswijk

die wonen er toch zeer rustig en eigenlijk zeer mooi

ALS MEN AAN TIENEN DENKT DAN DENKT MEN VAAK AAN SUIKER

ENT U ENIGZINDS FIER OM MOGEN MEE TE WERKEN AAN HET PRODUCT SUIKER

ja natuurlijk ben ik fier [lacht] om er aan mee te werken euh

maar ik denk ook omgekeerd

enfin Tienen is suiker en suiker is Tienen

ik denk ook dat dat belangrijk is

IS ER SPRAKE VAN ENIG SUIKERTOERISME IN TIENEN

ja, er is sprake van suikertoerisme omdat wij in de campagne euh

wacht er zijn verschillende euh soorten suikertoerisme om het zo te zeggen

dus een tiental jaren geleden [denkt na] ondertussen denk ik is het suikermuseum opgericht in Tienen

euh dat is eigenlijk een hmm

enfin bij de oprichting, nu nog altijd, hebben wij dus mee betaald voor de oprichting van het

suikermuseum en wij blijven dat nog altijd ondersteunen financieel

maar ook met mensen die mee in het bestuur van het suikermuseum zitten om dus het suikermuseum

levend te houden en te zorgen dat het blijft leven en dat de link met de suikerraffinaderij er blijft

in de campagne is er mogelijkheid voor groepen om euh de fabriek te bezoeken

dat wordt dus ook geregeld via de toeristische dienst van de stad Tienen

zij regelen de bezoeken aan de suikerfabriek

dus in die zin is er sprake van suikertoerisme, want de stad probeert aan het bezoek van de

suikerraffinaderij dan iets anders te koppelen

bijvoorbeeld een rondleiding in Tienen euh, een bezoek aan het suikermuseum, een bezoek aan de
brouwerij in Hoegaarden

dat is dan wat minder op Tienen gericht, maar goed zij koppelen daar euh een tweede toeristische
activiteit aan vast

zodanig zij aan groepen een volledige gevulde dag kunnen aanbieden

dus er is wel sprake van, spreken beter gezegd van suikertoerisme ja

DUS U VINDT DAT DE STAD TIENEN WEL DEGELIJK GENOEG PROMOTIE MAAKT VOOR
HET SUIKERTOERISME EN DE SUIKERFABRIEK ZELF

ja [nadenkend]

zij maken publiciteit voor ons en wij voor hun

EN BENT U ZELF AL EENS IN HET SUIKERMUSEUM GEWEEST

ja, ja, ja

enfin ik heb het geluk gehad

enfin geluk gehad ik zal het zo maar noemen

om indertijd als het suikermuseum opgericht is mee te zitten in het wetenschappelijk comité te zitten zo werd dat genoemd, een grote naam

maar er zaten een aantal mensen in vanwege de stad

iemand van de Citrique, iemand van de Suikerraffinaderij euh [denkt na]

mensen die dus meegeholpen hebben om het museum in te richten en op te bouwen zoals het er nu uitziet euh

daarnaast ben ik voorzitter van de algemene vergadering van het suikermuseum [lacht] en lid van de raad van bestuur [lacht] dus ik ben maandelijks met het suikermuseum bezig

EN VINDT U DAT DE VLAAMSE OVERHEID MISSCHIEN WEL DE FEDERALE OVERHEID NOG MEER OF MEER [nadruk] ZOU MOETEN INVESTEREN IN DE SUIKERINDUSTRIE WANT ER IS TOCH WEL EEN TERUGVAL GEKEND GEDURENDE DE AFGELOPEN TIENTALLEN JAREN

euh ja dat is te wijten aan het Europees landbouw beleid

waarbij dat dus Europa in 2005 [denkt na] als ik mij niet vergis of 2006

een hervorming van het suikerregime begonnen is om de suikerproductie in Europa af te bouwen

zodanig dat Europa in plaats van een euh exporteur een importeur van suiker wordt

zodanig dat zij euh in feite de akkoorden die er internationaal bestaan

GAT en aanverwanten

overeenkomsten met de Evalanden

dat er daar dus geen importbeperkingen meer zijn en geen exportrestituties meer gegeven worden aan Europese landbouwproducten

in dat kader willen zij die productie afbouwen

en zijn er heel wat suikerfabrieken in Europa die gesloten zijn

dus de Vlaamse [nadruk] overheid als dusdanig kan daar relatief weinig aan doen

U ZEI DUS DAT ER RONDLEIDINGEN GEGEVEN WORDEN IN DE SUIKERFABRIEK MAAR TIJDENS DEZE RONDLEIDINGEN WORDT ER MEESTAL DE NADRUK GELEGD OP DE PRODUCTIEPROCCES

DEELT U DAN OOK NIET DE MENING DAT ER WAT MEER UITLEG GEGEVEN ZOU

MOGEN GEGEVEN WORDEN OVER DE HISTORIEK VAN DE GEBOUWEN

BIJVOORBEELD AAN DE OVERKANT VAN DE STRAAT WORDT EEN OUD KLOOSTER GEBRUIKT

VINDT U DAT DAN NIET JAMMER DAT MEN ENKEL OP HET PRODUCTIEPROCCES GAAT KIJKEN

euh ja dus euh

we hebben inderdaad mooie gebouwen, maar die komen niet aan bod tijdens de rondleiding

wat dat we wel gedaan hebben en dat is denk ik ondertussen 2 à 3 jaar geleden is dus tijdens de open monumentendag geloof ik dat het geweest is

het klooster aan de overkant, het park rond het klooster eigenlijk, het voormalige klooster opengesteld voor bezoekers

ofwel was het de erfgoeddag ofwel de open monumentendag 1 van de 2 dat weet ik niet meer juist want dus eigenlijk met de gebouwen zelf doen we weinig

ja, dat klopt

GAAN JULIE IN DE TOEKOMST TOCH MEER BELANG HECHTEN AAN DE HISTORIEK VAN DE GEBOUWEN DAN

euh [denkt 6 sec na]

het hangt een beetje af van het gebruik van het gebouw

er zijn dus zeer mooie gebouwen

maar daar staan draaiende apparaten in, dus daar kunnen geen bezoekers inkomen

dat is het probleem, dat is het probleem

want we hebben een zeer [nadruk] mooi gebouw, waar nu onze turbines voor elektriciteitsproductie in staan

maar u kan er met geen bezoekers om veiligheidsredenen binnen komen dat is een beetje het probleem.

BESTAAT ER DE MOGENLIJKHEID DAT DE SUIKERFABRIEK ZOU VERHUIZEN

neen [overtuigend en lacht]

euh neen euh

waarom

enfin [nadruk] waarom

verhuizen in geen geval, want dat wil zeggen dat we ergens anders een nieuwe fabriek zullen moeten gaan bouwen en dat kost veel te veel geld

dus dat gaan we zeker niet doen

en ten 2e deze fabriek Tienen ligt eigenlijk zeer goed ten opzichte van de bevoorrading van de bieten die is dus zeer goed gelegen ten opzichte van de goede landbouwgronden voor de productie enfin teelt van bieten

dus het zou onzinnig zijn om deze fabriek ergens anders gaan te zetten

ZOU U SPIJT HEBBEN MOEST DE SUIKERFABRIEK TOCH [nadruk] VERDWIJNEN

ja dat zou een verlies zijn uiteraard voor mijzelf [overtuigend en lachend]

maar ook voor de stad Tienen en voor onze regio denk ik ook

uiteindelijk euh

enfin men spreekt alleen maar over de suikerstad, de suikerploeg als het over voetbal gaat het suikermuseum, suikerrock

dus eigenlijk heel wat activiteiten worden toch gelinkt [nadruk] aan de suikerfabriek

dus sowieso, afgezien van de werkgelegenheid die zou verdwijnen

want niet alleen de directe tewerkstelling in de fabriek zelf, maar ook de indirecte

ik zeg maar iets

er zijn op dit ogenblik een 100, 120 vrachtwagens continu af en aan bieten aan te voeren

die mensen hebben dan ook geen werk meer dan hé

dat is ook simpel euh dus ook

economisch gesproken zou het ook voor de regio niet de prettigste ervaring zijn

STEL NU HET ALLERSLECHTSTE [nadruk] SENARIO DE SUIKERFABRIEK MOET VERDWIJNEN IN TIENEN

WAT MOET ER VOLGENS U GEBEUREN MET DE LOCATIE VAN HET SUIKERFABRIEK [zucht]

een moeilijke vraag euh [denk 11 sec hard op na]

we hebben een vrij groot terrein, dus in totaal 35 ha groot

dus men zou kunnen er aan denken om op dat ogenblik, de zone geschikt voor bewoning uit te breiden omdat we hier tegen de ring zitten, achterkant Grimde

dat zou allemaal een woonuitbreidingsgebied kunnen worden

en de achterkant van de fabriek, die dus ontsluiting geeft op het industrieterrein zou dus eigenlijk industriezone kunnen worden in dat concept

OK DAT IS GOED IK BEN UITGEVRAAGD DANK U VOOR UW MEDEWERKING

graag gedaan [nadruk] moeten we dan zeggen

Transcriptie interview 5: Ajamian Hratch

Ik kwam in contact met deze respondent door de 4^e persoon die ik ging interview, namelijk Dirk Ruytings. Hij vroeg me hoeveel mensen ik nog moest interviewen en naar welke personen ik nog op zoek was. Dit interview volgde meteen na het 4^e interview.

BIOGRAFISCHE FICHE

Naam respondent: Ajamian Hratch

Geboorteplaats: Beiroet (Libanon)

Geboortedatum: 19 december 1966

Burgerlijke status: Gehuwd en samenwonend

Woonplaats: Leuvenselaan in Tienen

Studies: Humaniora, geen hogere studies

Huidig beroep: Controleur van de machines in de suikerfabriek (controle op veiligheid)

Band met de fabriek en de omliggende buurt: De respondent is een werknemer in de Tiense Suikerraffinaderij. Hij werkt er als arbeider. Hij woont in Tienen, namelijk de Leuvenselaan. Maar dit is niet in de directe omgeving rond de suikerfabriek.

Persoonlijkheid: Open

Prater: Ja

Houding: relax, open, joviaal, goede medewerking

TECHNISCHE FICHE

Locatie interview: Aandorenstraat 1 3300 Tienen, op de werkplaats van de respondent (in een kamertje apart tussen de machines)

Datum interview: 5 december

Start interview: 16u15

Duur interview: 12min 53sec

Opmerkingen over het verloop: Dit was het 5^e en laatste interview. Het interview verliep zeer vlot ondanks de ‘mindere’ omstandigheden waarin het werd afgenomen. Ik had geen specifieke vragen voorbereid voor deze persoon en moest me dus baseren op vragen van de vorige 4 interviews. Op de achtergrond zijn er verschillende geluiden te horen die afkomstig zijn van de machines in de fabriek. Het interview werd, zoals boven staat aangegeven, afgenomen op de werkvloer zelf. Maar ondanks de ‘gebrekkige’ voorbereiding en de mindere omstandigheden waarin het interview plaatsvond, is het interview zeer bruikbaar voor de paper. De respondent antwoordde goed op de vragen en week niet af.

Transcriptie:

IK ZOU HET INTERVIEW WILLEN STARTEN MET DE VOLGENDE VRAAG: WAT IS UW NAAM

Ajamian Hratch

WAAR BENT U GEBOREN

ik ben geboren in Libanon, in Beiroet

WAT IS UW GEBOORTEDATUM

19-12-1966

EN WOONT U AL LANG IN BELGIË

22 jaar

WAAR WOONT U ERGENS

aan de Leuvenselaan in Tienen

HEBT U ALTIJD AL IN TIENEN GEWOOND

21 jaar nog l in Tienen

WAT IS UW FUNCTIE IN DE SUIKERFABRIEK

ik ben momenteel machinist [denkt na]

een beetje nakijken alle machines kant, kristallisatie

en daar zien als er een probleem is

als kunnen repareren dan kan ik repareren anders moet ik een mechaniker gaan halen

HEBT U SPECIFIEKE STUDIES GEDAAN OM HIER TE KOMEN WERKEN IN HET SUIKERFABRIEK

neen, ik heb gewoon humaniora gedaan

en dan terecht hier gekomen

WERKT U GRAAG IN HET SUIKERFABRIEK

ja heel graag

U BENT ECHT OP UW GEMAK HIER

ja, ik werk al bijna 10 jaar hier

DUS U HEBT OOK NOG ELDERS GEWERKT

ja, een helemaal andere job

de horeca

IS HET EEN ZWARE JOB WERKEN IN HET SUIKERFABRIEK

neen, dat valt mee

af en toe een beetje de zware kant

ge moet 7 dagen werken in de campagneperiode om 1 dag thuis te zijn

na 2, 3 maand begint een beetje op uw eigen te luren [hij bedoelt dat het zwaar kan doorwegen]

want ge moet 7 dagen werken, 1 dag thuis en dan verandert ge van ploeg

af en toe wordt ge

dat is het

VINDT U DAT DE SUIKERFABRIEK GENOEG REKENING HOUDT MET DE OMRINGENDE BUURT HIER MET GRIMDE

IK BEDOEL DAN QUA VEILIGHEIDSNORMEN, QUA OVERLAST, QUA STANKOVERLAST er zijn de laatste

je kan niet overdrijven

de laatste 5, 6 jaar helemaal goed vooruit gegaan

want vroeger was meer lawaai, vroeger was meer stank

nu de vijfverwaters zijn allemaal [zoekt naar het woord]

verbeterd, gekuist, minder gepollueerd

en lawaai ook

UW COLLEGA'S DIE ZIJN OOK AFKOMSTIG UIT TIENEN

sommigen zijn toch van Tienen wel

WANT VROEGER WAS HET SUIKERFABRIEK ECHT GEKEND ALS DE GROOTSTE FABRIEK VAN TIENEN

DE MENSEN VAN TIENEN WERKTE HIER, MAAR NU IS HET VEEL MINDER

ja maar

ok ge hebt gelijk maar [zoekt naar zijn woorden]

de nieuwe generatie

vroeger jaren zoals ge zegt dat was een familiebedrijf

en als gij moest hier werken uw pa moest hier werken, uw grootvader moest hier werken

ok er zijn misschien nog mensen die hun pa heeft hier gewerkt, maar zelle zijn van

getrouwd kinderen gehad maar werken nog altijd hier

WOONT U GRAAG IN TIENEN

jawel

U BENT DUS ECHT WEL TEVREDEN OVER DE STAD TIENEN ZELF

als ge niet tevreden geweest zijt, woont ge toch niet 21 jaar in Tienen

BENT U ENIGSINDS FIER OM INWONER VAN TIENEN TE ZIJN

WANT TIENEN IS TOCH WEL DE [nadruk] SUIKERSTAD VAN BELGIË EN VAN WEST-EUROPA

DAT U KAN ZEGGEN BIJVOORBEELD TEGEN UW VRIENDEN OF UW KINDEREN:

"KIJK IK WERK MEE AAN HET SUIKERKLONTJE HIER, WANT HET WORDT TOCH VEEL GEBRUIKT IN HET BUITENLAND OOK HE"

sommige alleen de naam als ge zegt Tienen
tussen haakjes

die weten niet wat ge zegt
een stad van suikerfabriek

"aja" "aja" [bevestigend]
van Tirlemont Tienen
[onverstaanbaar]

IS HET SUIKERFABRIEK BEGAAN MET ZIJN WERKNEMERS
IS HIER EEN HECHTE [nadruk] VRIENDENKRING

ja

want we werken hier 5 dagen, zodat ge hier 5 dagen [onverstaanbaar]
we zijn hier bijna meer met ons collega's dan uren thuis

het gebeurt niet dikwijls maar deze jaar toch

maar Kerstmis wij zijn hier [nadruk], Nieuwjaar we zijn hier [nadruk], de 1e januari wij zijn hier
[nadruk]

we moeten mekaar een beetje duimen

IS ER SPRAKE VAN SUIKERTOERISME IN TIENEN

ZIET U VEEL TOERISTEN IN HET FABRIEK RONDLOPEN

[denkt even na]

in de bietenperiode toch wel herhaaldelijk genoeg

mensen die komen toeristen hier in Tienen

en van hier die gaan geloof ik naar de Grote Markt, want daar is het suikermuseum

die gaan daarheen en komen dan naar hier

VINDT U DAT DE STAD TIENEN GENOEG PROMOTIE MAAKT VOOR HET
SUIKERFABRIEK

ja [aarzelend]

want euh

ik weet jij hebt zeker ook gezien

het stad zijn ook in televisie reclame voor suikerfabriek

die met die kleine fluitje met de mond

ik vind het fantastisch

maar weet je er zijn dingen die reclame maken, want het is automatisch

wie [nadruk] op de wereld gebruikt geen suiker

ok misschien die ene die is diabeet, die eet geen suiker

maar de kinderen, de moeder, de vader, de echtgenoot

er moet toch iemand [nadruk] suiker gebruiken

van de bloem ook

bloem, suiker, water

dat zijn dingen die automatisch [onverstaanbaar]

U ZEI DAT U HET SUIKERMUSEUM OOK KENDE

BENT U AL IN HET SUIKERMUSEUM GEWEEST

[lacht] ik ben niet geweest in suikermuseum, want in mijnen dag wij zijn hier

BUITEN UW TIJD DAT U HIER WERKT DAN ZEGT U: "DAN WIL IK BIJ MIJN GEZIN ZIJN"

ja [al knikkend]

VINDT U DAT DE VLAAMSE OVERHEID OF DE FEDERALE OVERHEID MEER ZOU

MOETEN INVESTEREN IN DE SUIKERINDUSTRIE

WANT DE SUIKERINDUSTRIE KENT TOCH EEN LICHTER TERUGVAL

ja, maar niet vergeten

die hebben al genoeg geïnvesteerd in de biowals, de top

een soort van suikerfabriek

die op een andere manier zijn fruit gaat uitdrinken

niet gewoon suiker, maar die gaat zijn fruit drinken

het is niet voor binnen een paar maanden, binnen een jaar gaat duren helemaal in orde komt

maar dit gaat toch

WELKE VERANDERINGEN ZOU DEN ER MOGEN GEBEUREN AAN DE STAD TIENEN IN DE BUURT WAAR JIJ ZELF WOONT

IK BEDOEL JA MIJN STRAAT ER MOET MEER PARKEERGELEGENHEID KOMEN OF ER MOET MEER GROEN KOMEN

in Tienen parkeergelegenheid, je moet er niet van spreken

want die wordt nog minder en minder en minder [nadruk]

zoals Leuvenestraat, niet Leuvense laan, de straat om van Grote Markt naar station te gaan vroeger zoals ge weet

dat was ene kant parking lang tot van boven

nu is nog maar 3, 6, 9 parkingen zijn hier

parking moet toch komen in Tienen

er was spraak van langs de post een parking maken 3 verdiepen is geannuleerd

op de Grote Markt die wouden ook een parking maken onder grond is ook geannuleerd dus

maar voor enen kant de parking is heel weinig in Tienen

in die kant van Leuven is in ieder hoekje een parking boven of beneden

STEL NU DE SUIKERFABRIEK ZOU VERDWIJNEN WAT IS UW IDEE DAARVAN

HOE ZOU U ZICH VOELEN MOESTEN ZE KOMEN ZEGGEN: " JA MENSEN SORRY MAAR WE MOETEN VERHUIZEN"

van Tienen verhuizen de suikerfabriek

STEL NAAR DUITSLAND

dat gaat heel grote jammer zijn

niet alleen voor het volk, voor iedereen die hier binnen werkt

maar ook voor stad Tienen

want euh overal als ge iets hoort

"ah [nadruk] stad Tienen dat is van suiker, stad Tienen is Bosch, stad Tienen dat is Citrique"

vroeger jaren er waren maar

rond Tienen ik weet niet hoeveel er vroeger woonden in Tienen

ge pakt 25.000 inwoners

ge kunt toen Bosch, Affilips, Citrique, suikerfabriek

dat waren bijna 15.000 man

en rond de suikerfabriek, alles wat ge ziet

de Molenstraat, de Slachthuisstraat, de Sint-truidense Steenweg, de Wulmersumse Steenweg

het zijn allemaal huizen van het fabriek geweest

die mensen waren allemaal daar aan het wonen hé

dat was echt [onverstaanbaar door gefluit van de machines]

als dat gaat verdwijnen, gaat dat een grote jammer zijn voor Tienen

DUS JE ZOU ECHT WEL SPIJT HEBBEN MOEST DE SUIKERFABRIEK VERDWIJNEN

dat wel dat wel

MAAR STEL NU HET ERGSTE [nadruk] SENARIO HET SUIKERFABRIEK VERDWIJNT

WAT ZOU ER VOLGENS U MOETEN GEBEUREN AAN DEZE LOCATIE VAN HET FABRIEK ZELF

WAT ZOU HIER MOETEN KOMEN

[denkt enkele seconden na, de vraag wordt herhaald]

DUS ALLES VERDWIJNT DE FABRIEK BLIJFT STAAN

WAT MOET ER GEBEUREN MET DE FABRIEK MOETEN ZE DE FABRIEK AFBREKEN EN BIJVOORBEELD EEN VOETBALSTADION ZETTEN OF EEN PARK PLAATSEN

als het verdwijnt

ge moet niet vergeten, dat het is een groot stuk hier

het zijn 36 hectare

zo een grote plaats ze gaan beter zonder iets te zeggen een centrum maken

zoals ze hebben gedacht aan de kazerne te doen

daar zijn ze begonnen maar nooit gestopt

ze zijn

in Tienen maar zeggen dat het voor een cinema is 10, 15 keer groter

[onverstaanbaar] ze gaan een soort van halve parking maken [onverstaanbaar]
ge zijt op de ring
ge kunt naar de kant van Leuven gaan, naar de kant autostrade gaan
ge zit in een punt dat echt magnifiek is voor alles
voor een parking, een centrum
want hier in de streek
behalve Leuven, er is geen centrum hé
GAAT U IN TIENEN BLIJVEN WONEN OF GAAT U TERUG NAAR UW OORSPRONKELIJK
LAND GAAN
misschien al ik voor 18 jaar
als ge moest die vraag stellen over 18 jaar
ik zeg u misschien al ik 50 jaar wordt of gepensioneerd misschien ga ik terug
maar nu na 17, 18 jaar
ik ben in Tienen getrouwd ook met een Libanese
maar ik heb ook 2 kinderen
die al hier in Tienen gewoon zijn en hier opgegroeid
die gaan op verlof in hun vaderland
maar ge kunt hen niet wegnemen van de stad waar ze geboren zijn of het land waar ze geboren zijn
want ze hebben alles hier: vrienden, school, kameraadschap, alles
MIJN LAATSTE VRAAG DAN NOG: DE MENSEN IN LIBANON IN UW STREEK ZIJ KENNEN
TIENEN NU TOCH
jawel, jawel
U MAAKT DUS OOK PROMOTIE VOOR TIENEN EIGENLIJK
we hebben
ik denk
ik ga niet overdrijven
we hebben in Libanon suiker
misschien die komt niet rechtstreeks van Tienen
die komt van een ander land
maar die is in Tienen gepakt
een andere verpakking
BEDANKT VOOR UW MEDEWERKING

Kaarten

Uittreksel Ferrariskaart

Uittreksel Topografische kaart